

Inzicht in stand van zaken uit te voeren taken
Omgevingsveiligheid en beschikbare middelen

Tilly Fast

Fast Advies

Januari 2022

>

>

>

>

In opdracht van:
Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat
DG Milieu en Internationaal
Directie Omgevingsveiligheid en Milieurisico's

Inhoud

Samenvatting.....	3
1 Inleiding	4
2 Het omgevingsveiligheidsbeleid en aansluiting op het REV	6
2.1 Stimulering van omgevingsveiligheidsbeleid	6
2.2 Register Externe Veiligheidsrisico's (REV).....	7
2.3 Modernisering OmgevingsVeiligheid (MOV)	9
2.4 Communicatiemiddelen	9
3 Omzetten inrichtingenbestand naar activiteitenbestand	11
4 Inventarisatie risicovolle milieubelastende activiteiten.....	13
5 Inventarisatie aandachtsgebieden.....	15
6 Aansluiten op het REV.....	17
7 Inventarisatie zeer kwetsbare gebouwen binnen aandachtsgebieden.....	21
8 Aanwijzen voorschriftengebieden binnen (geprojecteerde) aandachtsgebieden op locaties waar zeer kwetsbare gebouwen zijn toegelaten in omgevingsplan	23
9 Opnemen omgevingsveiligheidsbeleid in de omgevingsvisie.....	25
10 Risicocommunicatie.....	26
11 Tijdsinzet en kosten	28
12 Conclusies	30
13.1. Stand van zaken	30
13.2. Gegevens over de milieubelastende activiteiten in het juiste format.....	30
13.3. Aansluiten op het REV	31
13.4. Zeer kwetsbare gebouwen, voorschriftengebieden en omgevingsvisie.....	31
13.5. Risicocommunicatie	32
13.6. Tijdsinzet en kosten.....	32
13 Aanbevelingen.....	33

Samenvatting

Met de Omgevingswet komt er een Register voor Externe Veiligheidsrisico's (REV), dat het huidige Register Risicosituaties gevaarlijke stoffen (RRGS) vervangt. Gemeenten en provincies, maar in praktijk vooral omgevingsdiensten, moeten de informatie over externe veiligheid van bronnen waarvoor zij bevoegd gezag zijn vanaf 1 juli 2022 aan het REV gaan leveren.

Hiervoor moet nog veel gebeuren. Het RRGS kan overgezet worden naar het REV, maar de gegevens van de inrichtingen moeten omgezet worden naar die van, onder de Omgevingswet gedefinieerde, risicovolle milieubelastende activiteiten. Ook moeten nieuw gedefinieerde milieubelastende activiteiten en aandachtsgebieden in het REV toegevoegd worden. Om de data van de milieubelastende activiteiten aan het REV aan te kunnen leveren moeten omgevingsdiensten software en procedures aanpassen zodat de informatie volgens het informatiemodel geordend is en ontsloten wordt via een application programming interface (API). Om inzicht te krijgen in hoe ver omgevingsdiensten zijn met deze aanpassingen, hoe ver gemeenten zijn met de toepassing van nieuwe instrumenten (voorschriftengebieden, omgevingsvisie) en de benodigde middelen heeft het ministerie van IenW (mede namens VNG, Omgevingsdienst-NL en IPO) een vragenlijst gestuurd naar alle 29 regionale coördinatoren van het Opdrachtgeversoverleg Omgevingsdienst, Gemeenten en Provincie. Deze vragenlijst is door 25 omgevingsdiensten en in enkele gevallen door gemeenten ingevuld en teruggestuurd.

Er is een groot verschil in de verschillende omgevingsdiensten. Een deel van de omgevingsdiensten heeft veel acties nog niet gestart, een ander deel is hier al veel verder mee gevorderd.

Ruim de helft van de omgevingsdiensten is al begonnen en ruim een kwart is al ver gevorderd met de omzetting van inrichtingen in milieubelastende activiteiten. Vooral voor de omzetting van inrichtingen waarvoor nog (dossier)onderzoek nodig is en de verzameling van gegevens van nieuwe milieubelastende activiteiten (o.a. kleine propaantanks) moet over het algemeen nog veel gebeuren.

Driekwart van de omgevingsdiensten is begonnen of al ver gevorderd met de aanpassing van het VTH-systeem om de data in het juiste format via een API aan te kunnen aanleveren aan het REV.

De meeste gemeenten zijn nog niet begonnen of zijn alleen voorbereidingen aan het treffen voor de inventarisatie van zeer kwetsbare gebouwen. Omgevingsdiensten ondersteunen hiermee en twee zijn al ver gevorderd met de inventarisatie. Veel gemeenten zijn ook nog niet toegekomen aan het aanwijzen van voorschriftengebieden. Veel vragen leven nog over hoe die voorschriftengebieden te kiezen en wat de consequenties zijn. Verschillende omgevingsdiensten ondersteunen hiermee gemeenten met een handleiding, tools of een pilot. Met het opnemen van omgevingsveiligheidsbeleid in de omgevingsvisie zijn de meeste gemeenten wel bezig, ondersteund door omgevingsdiensten met analyses en het in beeld brengen van veiligheidsrisico's. Het wordt lastig gevonden om externe veiligheid heel concreet in de omgevingsvisie aan de orde te laten komen door het hoge abstractieniveau.

Gemeenten zijn nog niet bezig met risicocommunicatie. Behoeft is er aan landelijke uniforme teksten en uitleg over omgevingsveiligheidsaspecten, handelingsperspectieven en aandachtsgebieden.

De inschatting dat een aantal omgevingsdiensten heeft gemaakt van benodigde tijdsinzet en/of kosten verschilt sterk. Onduidelijk is, hoeveel uren er al besteed zijn en hoeveel er nog nodig zijn. Onduidelijk is ook voor welke kosten financiering is en voor welke kosten deze nog gezocht moet worden. Veel omgevingsdiensten hebben al een deel van de benodigde activiteiten uitgevoerd en/of gefinancierd gekregen.

Aanbevelingen zijn gericht op individuele omgevingsdiensten, OD-NL, het ministerie van IenW en/of de VNG.

Om de levering van data aan het REV en de toepassing van de nieuwe instrumenten onder de Omgevingswet te ondersteunen en versnellen wordt geadviseerd de ervaring en kennis van de verder gevorderde omgevingsdiensten te verzamelen, delen en gebruiken. Aanbevolen wordt ook om gebruik te maken van landelijke trajecten, waarin data, kennis en ervaring wordt verzameld.

1 Inleiding

In het onder de Omgevingswet hangende Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl) is vastgelegd dat er een Register voor Externe Veiligheidsrisico's (REV) komt. De database moet voor 1 juli 2022, de datum dat naar verwachting de Omgevingswet in werking treedt, gevuld zijn. Dit nieuwe register vervangt het huidige Register Risicosituaties gevaarlijke stoffen (RRGS). Het REV wordt in opdracht van het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (IenW) en samen met gemeenten, provincies en omgevingsdiensten gebouwd. Gemeenten en provincies moeten de informatie over externe veiligheid van bronnen waarvoor zij bevoegd gezag zijn vanaf 1 juli 2022 aan het REV leveren. In praktijk beheren vooral Omgevingsdiensten de EV-data voor gemeenten en provincies en zijn zij bronhouder. Om gegevens aan te kunnen leveren aan het REV zijn verschillende inhoudelijke en digitale stappen nodig.

Inhoudelijke stappen

De gegevens van het RRGs kunnen niet zomaar overgezet worden naar het REV. Onder de Omgevingswet verdwijnt het begrip 'inrichting'. Dit wordt vervangen door milieubelastende activiteiten. Een inrichting kan meer milieubelastende activiteiten hebben. De gegevens van de inrichtingen moeten dus omgezet worden naar die van de milieubelastende activiteiten. Ook wordt onder de Omgevingswet anders omgegaan met het groepsrisico. Milieubelastende activiteiten krijgen aandachtsgebieden, die ook in het REV moeten worden opgenomen. Tenslotte moeten ook nieuwe milieubelastende activiteiten in het REV ingevoerd worden, omdat onder de Omgevingswet de ondergrens voor sommige milieubelastende activiteiten verlaagd is en de Omgevingswet nieuwe milieubelastende activiteiten toevoegt.

Digitale stappen

Om de data van de milieubelastende activiteiten aan het REV aan te kunnen leveren moet de informatie op een andere manier, volgens het ter beschikking gestelde informatiemodel, geordend zijn. Vervolgens moet de informatie ontsloten worden via een application programming interface (API). Hiervoor moeten digitale processen en software gewijzigd worden.

Er is discussie over hoe groot de opgave precies is en wat de kosten zijn voor Omgevingsdiensten (en dus de Bevoegd Gezagen) om te voldoen aan de ambities en de (kwaliteits)eisen van de Omgevingswet.

Om inzicht te krijgen in de stand van zaken van deze benodigde inhoudelijke en digitale stappen en de benodigde middelen heeft het ministerie van IenW (mede namens VNG, Omgevingsdienst-NL en IPO) een vragenlijst gestuurd naar alle 29 regionale coördinatoren van het Opdrachtgeversoverleg Omgevingsdienst, Gemeenten en Provincie. De vragenlijst bestaat uit negen vragen. Een aantal vragen gaat over de vorderingen van de inhoudelijke en digitale stappen die gezet moeten worden. Ook gaat een aantal vragen over de inventarisatie van zeer kwetsbare gebouwen, het gebruik van het nieuwe instrument voorschriftengebieden, het formuleren van extern veiligheidsbeleid in de omgevingsvisie en de risicocommunicatie. Tenslotte is gevraagd naar de benodigde tijdsinzet en middelen. Het verzoek was om deze vragenlijst in overleg met de omgevingsdienst en/of veiligheidsregio in te vullen en deze per omgevingsdienst aan te leveren. Sommige omgevingsdiensten geven aan nog niet van alle gemeenten de benodigde informatie gekregen te hebben. In enkele gevallen hebben gemeenten afzonderlijk de ingevulde vragenlijst aangeleverd. De resultaten worden per omgevingsdienst besproken.

De analyse en rapportage is gebaseerd op de ingevulde vragenlijsten van 25 omgevingsdiensten of daarbij aangesloten gemeenten.

In deze rapportage wordt eerst in hoofdstuk 2 de Meerjarenaanpak Omgevingsveiligheid 2021 – 2024 uiteen gezet en aangegeven wat er al (bijna) gereed is voor de aansluiting op het REV. In hoofdstuk 3 t/m 11 worden de antwoorden op de vragen geanalyseerd en besproken.

Om snel een globaal overzicht te krijgen is telkens aan het begin van het hoofdstuk de stand van zaken per omgevingsdienst aangegeven met een groene, gele, oranje of rode kleur. De betekenis van deze kleuren is:

	Nog niet aan begonnen
	Acties zijn ingezet
	Grote vorderingen zijn gemaakt
	(Vrijwel) klaar

Tenslotte worden in hoofdstuk 12 conclusies getrokken over de stand van zaken van de aansluiting op het REV en in hoofdstuk 13 aanbevelingen gedaan om deze aansluiting te kunnen ondersteunen en versnellen.

2 Het omgevingsveiligheidsbeleid en aansluiting op het REV

2.1 Stimulering van omgevingsveiligheidsbeleid

Subsidieprogramma's

Sinds 2004 zijn in Nederland subsidieprogramma's gericht op het versterken en verankeren van de uitvoering van het externe veiligheidsbeleid (ook wel omgevingsveiligheidsbeleid) door bevoegd gezag, omgevingsdiensten en veiligheidsregio's.

Vanaf 2015 wordt subsidie voor externe veiligheid toegekend via het programma Impuls Omgevingsveiligheid (IOV). Het hoofddoel van het IOV 2015 - 2020 was het versterken en verankeren van de uitvoering van het omgevingsveiligheidsbeleid en de regelgeving door bevoegd gezag, omgevingsdiensten en veiligheidsregio's, anticiperend op het in werking treden van de Omgevingswet. Binnen het IOV zijn diverse projecten uitgevoerd door en voor het bevoegd gezag om hen te ondersteunen bij hun werkzaamheden ter voorbereiding op de komst van de Omgevingswet. Denk bijvoorbeeld aan het ontwikkelen van de Signaleringskaart, het organiseren van kennistafels, het ontwikkelen en berekenen van de aandachtsgebieden en de ontwikkeling van het Register Externe Veiligheidsrisico's (REV). Daarnaast zijn hulpmiddelen ontwikkeld voor het opstellen van omgevingsplannen en het hierbij omgaan met de aandachtsgebieden en communicatiemiddelen.

De opvolger van het IOV is de 'Meerjarenagenda Versterking Omgevingsveiligheid 2021 – 2024'. Deze Meerjarenagenda biedt ondersteuning aan omgevingsdiensten, veiligheidsregio's en provincies voor de versterking van de omgevingsveiligheid.

De versterking van de omgevingsveiligheid vindt plaats vanuit zeven clusters, namelijk:

1. Besluit Risico's Zware Ongevallen (BRZO)
2. Publicatiereeks gevaarlijke stoffen (PGS)
3. Kennisinfrastructuur en expertisenetwerk
4. Lokaal externe veiligheidsbeleid
5. Modernisering Omgevingsveiligheid en REV
6. Ontwikkelbudget nieuwe prioriteiten
7. Omgevingsveiligheid in brede zin

Cluster 5 'Modernisering Omgevingsveiligheid en REV'

In het Cluster 5 'Modernisering Omgevingsveiligheid en REV' wordt verder gewerkt aan het toegankelijk maken van (nieuwe) informatie over externe veiligheid en de implementatie van nieuw ontwikkelde instrumenten.

De overgangperiode van de Omgevingswet voor het omzetten van bestaande inrichtingen in activiteiten loopt tot 2024. Om te zorgen dat er sneller data beschikbaar zijn in het REV is hiervoor vanuit Cluster 5 speciale aandacht. Daarnaast ligt de nadruk op het nieuwe instrument aandachtsgebieden en de voorschriften die getroffen kunnen worden om de veiligheid te verbeteren. In 2022 wordt vanuit Cluster 5 vooral gewerkt aan:

1. De bouw van het REV en het ontwikkelen van hulpmiddelen voor het converteren en aanleveren en verbeteren van EV-data door bevoegd gezag. Vanuit de Meerjarenaanpak Cluster 5 wordt subsidie beschikbaar gesteld aan omgevingsdiensten die data in de Bevoegd gezag Module valideren. Voorwaarde hiervoor is, dat bevoegd gezag aan de omgevingsdienst opdracht heeft gegeven om de EV-data aan te leveren en te beheren.
2. Landelijke regie voeren op het verzamelen van data van risicovolle milieubelastende activiteiten die niet in het RRGs zijn geregistreerd, maar onder de Omgevingswet wel in het REV moeten worden opgenomen. Denk hierbij bijvoorbeeld aan windturbines, kleine propaantanks en gasdrukmeet- en -regelstations. Voor deze nieuwe data worden in overleg met EV-experts basisdatasets samengesteld vanuit basisregistraties en

bestaande overheidsdata. Ook hier wordt het resultaat via de Bevoegd Gezag Module voorgelegd aan bevoegd gezag ter beoordeling en validatie van het resultaat;

3. (Her)berekenen van aandachtsgebieden. Het ministerie van IenW heeft advies bij het RIVM gevraagd over de door de werkgroep aandachtsgebieden nieuw voorgestelde berekeningswijze. Als dit leidt tot een andere berekeningswijze moet circa 25% van de aandachtsgebieden van circa 800 bedrijven opnieuw berekend worden
4. Maatregelen. Hierbij moet bijvoorbeeld gedacht worden aan het maken van goede beschrijvingen voor de standaard scenario's, het maken van stappenplannen voor de afwegingen in de meest voorkomende omgevingstypen en het maken van feitenbladen per gebouwtype over de bescherming die gebouwen, gevels, kozijnen, ramen en constructies kunnen bieden tegen de verschillende effecten van gevaarlijke stoffen.

2.2 Register Externe Veiligheidsrisico's (REV)

Bouw van het REV

De Omgevingswet geeft de minister van IenW opdracht tot de bouw van een [Register Externe Veiligheidsrisico's](#) (kortweg: REV) waarin centraal de data worden verzameld en beheerd over de risico's rondom opslag, transport en gebruik van gevaarlijke stoffen. Het REV stelt deze data vervolgens openbaar beschikbaar. Dat is belangrijk bij het opstellen en vaststellen van omgevingsvisies en omgevingsplannen. Iedereen beschikt straks over dezelfde actuele gegevens over omgevingsveiligheid en kan zich daarmee een beeld vormen van de risico's in de leefomgeving en de generieke voorzorgsmaatregelen die daarbij horen. De gegevens in het REV worden anderzins toegankelijk gemaakt via kaarten in de [Atlas Leefomgeving](#).

Het REV wordt ontwikkeld conform de kaders van het Digitaal Stelsel Omgevingswet en de CommonGround. Met Common Ground werken gemeenten aan een nieuwe toekomstgerichte informatievoorziening die eenvoudiger, sneller en slimmer is ingericht. Daarbij worden data losgekoppeld van werkprocessen en applicaties. Data worden bevroegd bij de bron, in plaats van ze veelvuldig te kopiëren en op te slaan.

Dit betekent voor het REV dat onderscheid wordt gemaakt in de:

1. data-laag: het REV en de basisregistraties;
2. informatielaag: waarin de verbanden worden beschreven via de informatiemodellen en de datamodellen;
3. presentatielaag (de viewers).

Het REV-team werkt samen met collega's van IPO/provincies en VNG/gemeenten en experts van omgevingsdiensten bij de ontwikkeling van het REV.

Aanlevering van gegevens

De Omgevingswet legt de verantwoordelijkheid om de data bij het REV aan te leveren bij bevoegd gezag. Het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl, afdeling 11.1) geeft precies aan wie bevoegd gezag is voor welke activiteit. Meestal is het bevoegd gezag een gemeente. Soms is het een provincie of een ministerie. Vaak heeft het bevoegd gezag het beheer van externe veiligheidsdata (EV-data) aan een omgevingsdienst gedelegeerd. Verwacht wordt dat het bevoegd gezag dit opnieuw zal doen voor de aanlevering aan het REV.

Conversie van RRGs-data naar het REV

Het REV vervangt de informatie over risicovolle activiteiten uit het RRGs. Samen met collega's van IPO/provincies, BIJ12 en experts van de Risicokaarten en de Signaleringskaarten converteert het REV-team de RRGs-data nu zo goed mogelijk naar het REV. Het bevoegd gezag/omgevingsdienst wordt gevraagd om de geconverteerde data te valideren.

Nieuwe milieubelastende activiteiten onder de Omgevingswet

Onder de Omgevingswet worden 'nieuwe' milieubelastende activiteiten geregistreerd: activiteiten die nog niet in het RRGs zijn vastgelegd. Vanuit lokale overheden zijn al diverse creatieve pilots uitgevoerd om de benodigde data te verzamelen, zoals datamining, meldingentools, gebruik van satellietdata, inzet van stagiaires en burgerinitiatieven. Gewerkt wordt aan een landelijke aanpak. Met behulp van landelijke databronnen en basisregistraties worden zogenoemde basiskaarten gemaakt, bijvoorbeeld voor windturbines. Elke milieubelastende activiteit vraagt eigen maatwerk en afstemming met specifieke deskundigen, voordat een basiskaart gepresenteerd kan worden. In alle gevallen geldt dat het resultaat (de data, plus de kaart) via de Bevoegd Gezag Module wordt voorgelegd aan bevoegd gezag ter beoordeling, correctie en validatie voordat de data in het REV beschikbaar komen.

Informatiemodellen

Voor elke activiteit in het REV is een informatiemodel opgesteld, dat aangeeft welke informatie nodig is en hoe die gestructureerd moet worden. In het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl) is uitgewerkt welke informatie volgens de wet moet worden opgenomen in het REV. De informatiemodellen van het REV zijn een vertaling van de tabellen uit het Bkl naar een structuur waarmee informatie kan worden uitgewisseld. Samengevoegd is dat het IMEV (InformatieModel Externe Veiligheid, IMEV).

De informatiemodellen en het Gegevenswoordenboek, dat alle termen uit de Informatiemodellen beschrijft en definieert, zijn inmiddels in beheer bij Geonovum en beschikbaar op de [website van Geonovum](#). Het REV zelf zal gekoppeld worden aan het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO), zodat de data over externe veiligheid ook daar beschikbaar is bij de diverse besluitvorming rond de inrichting van de leefomgeving.

Diverse viewers voor het tonen van data kunnen naast elkaar bestaan, maar via de thema-overleggen van de Atlas Leefomgeving wordt alvast samen met de collega's van de Risicokaarten gewerkt aan kaartfilters en handelingsperspectief voor diverse deskundigen en burgers.

Automatische koppeling met bronsystemen en andere hulpmiddelen

Het verzamelen van de data in het REV wordt zoveel mogelijk geautomatiseerd door te koppelen met de bronsystemen bij bevoegd gezag. Voor bronhouders die willen oefenen met het aanleveren van data via een automatische koppeling zijn REV-adviseurs, een REV-oefenomgeving en een Helpdesk beschikbaar.

Een systeemkoppeling is niet zomaar geregeld, aanbesteden en inregelen kost tijd. Bij het REV is daarom tot 2024 een aantal hulptools beschikbaar dat bevoegd gezag en omgevingsdiensten kunnen gebruiken zolang de automatische koppeling (een zg. API: application programming interface) nog niet ingeregeld is. De volgende hulptools worden aangeboden in het aanleverportaal van het REV:

1. Upload Module voor het aanleveren van bestanden in JSON ((JavaScript Object Notation)-format;
2. Bevoegd Gezag Module voor de
 - a. validatie van de geconverteerde data uit het RRGs;
 - b. correctie van bestaande data in het REV;
 - c. invoer van nieuwe data aan het REV.

Viewers

Diverse viewers voor het tonen van EV-data kunnen naast elkaar bestaan, maar de data in het REV worden in ieder geval toegankelijk gemaakt via kaarten in de Atlas Leefomgeving. Via de thema-overleggen van de Atlas Leefomgeving wordt alvast samen met gebruikers en de collega's van de Risicokaarten gewerkt aan kaartfilters met duiding en handelingsperspectief voor diverse deskundigen (denk aan vergunningverleners, toezichthouders, handhavers, ruimtelijke ordenaars, planologen, brandweer, veiligheidsregio's) en burgers.

2.3 Modernisering OmgevingsVeiligheid (MOV)

Aandachtsgebieden

In het nieuwe omgevingsveiligheidsbeleid wordt gewerkt met het instrument ‘aandachtsgebieden’ als nieuwe manier om te werken met het groepsrisico. Deze aandachtsgebieden gelden van rechtswege rondom een aantal risicovolle milieubelastende activiteiten. Er wordt onderscheid gemaakt tussen een brandaandachtsgebied, explosieaandachtsgebied en gifwolkaandachtsgebied.

Vaste afstanden

Voor een groot aantal risicovolle milieubelastende activiteiten hebben deze aandachtsgebieden vaste afstanden. In bijlage VII van het Bkl zijn deze afstanden per milieubelastende activiteit opgenomen. Direct na de conversie van RRGs-data naar het REV worden deze contouren bij activiteiten, waarvoor een vaste grootte van de aandachtsgebieden geldt, ingetekend rond de referentiepunten. In de Bevoegd Gezag Module van het REV zijn de aandachtsgebieden in beeld gebracht op REV-kaarten.

Het Bevoegd gezag kan voor het eigen grondgebied de vaste aandachtsgebieden bekijken en valideren, zodat de data voor een ieder beschikbaar komt, zoals de wet beoogt.

Berekende aandachtsgebieden

Voor een aantal risicovolle milieubelastende activiteiten moet de omvang van het aandachtsgebied berekend worden. Het ministerie van IenW heeft de toezegging gedaan om de aandachtsgebieden voor deze categorie milieubelastende activiteiten te laten berekenen om zo de administratieve lasten voor decentrale overheden en de bedrijven zoveel mogelijk te beperken.

In de afgelopen twee jaar hebben de omgevingsdiensten 716 bedrijven met risicovolle activiteiten aangemeld voor het bepalen van de aandachtsgebieden. Hiervan zijn voor 475 bedrijven de aandachtsgebieden berekend. Voor de overige bedrijven/activiteiten was dit niet mogelijk omdat de benodigde informatie niet was aangeleverd door de omgevingsdienst/bevoegd gezag.

Sommige berekeningen leverden onrealistisch lijkende grote aandachtsgebieden op. Momenteel kijkt een werkgroep aandachtsgebieden naar een aantal rekentechnische punten om te komen tot een realistische berekening/bepaling van de omvang van een aandachtsgebied. Dat alles met oog voor de insteek van het (wettelijk) ingezette beleid, de uitvoerbaarheid, de uitlegbaarheid, de transparantie en het handelingsperspectief dat door de aandachtsgebieden wordt geboden. Afhankelijk van de uitkomsten moeten de aandachtsgebieden wellicht opnieuw berekend worden.

2.4 Communicatiemiddelen

Website

Voor de uitleg van het nieuwe instrument aandachtsgebieden en het Register Externe Veiligheidsrisico's heeft het ministerie van IenW verschillende communicatiemiddelen ontwikkeld. Voor de overheidspartners die vanaf de inwerkingtreding van de Omgevingswet informatie moeten gaan aanleveren aan het REV is een website ontwikkeld (www.registerexterneveiligheid.nl). Op deze manier kunnen zij meedenken en aansluiten bij de ontwikkeling van het REV.

Aandachtsgebieden en voorschriftengebieden

Op de website van het Informatiepunt Leefomgeving (<https://iplo.nl/>) is ook informatie te vinden over de aandachtsgebieden. Zo heeft het ministerie verschillende animaties ontwikkeld over aandachtsgebieden (uitleg aandachtsgebieden, de werking van aandachtsgebieden en voorschriftengebieden). De aandachtsgebieden worden vanaf de inwerkingtreding van de Omgevingswet weergegeven op een digitale kaart in de Atlas

Leefomgeving. Men kan niet alleen de ligging van de aandachtsgebieden zien, maar ook de algemene betekenis van een aandachtsgebied en wat te doen bij een incident binnen een aandachtsgebied. Deze informatie is generiek. Zodra een gemeente een omgevingsplan heeft opgesteld, kan de gemeente gebruik maken van de generieke communicatiemiddelen om haar bewoners te informeren.

Atlas Leefomgeving

Data die in het REV beschikbaar komen worden zichtbaar gemaakt in de Atlas Leefomgeving. Gewerkt wordt daar met zogenoemde personafilters voor het uitwerken van kaartinformatie voor verschillende doelgroepen. Diverse bijeenkomsten zijn gepland rond de vormgeving van de kaarten. Speciale aandacht is er voor risicocommunicatie en het geven van een handelingsperspectief.

3 Omzetten inrichtingenbestand naar activiteitenbestand

Het begrip 'inrichting' uit de Wet milieubeheer wordt losgelaten onder de Omgevingswet en vervangen door een regulering per milieubelastende activiteit. De rijksregels staan in het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal). Het Bal wijst de activiteiten aan waarvoor vanaf een bepaalde omvang rijksregels gelden. Die ondergrens is in veel gevallen anders dan in bijlage 1 van het huidige Besluit Omgevingsrecht (Bor). De nieuwe regels voor activiteiten gelden direct met het in werking treden van de Omgevingswet, dus naar verwachting per 1 juli 2022. Vanaf deze datum dient bij vergunningverlening en toezicht het nieuwe toetsingskader gehanteerd te worden.

Het bestand met inrichtingen moet omgezet worden in een bestand met milieubelastende activiteiten. Dit geldt overigens niet alleen voor de risicovolle activiteiten, maar voor alle milieubelastende activiteiten.

Stand van zaken

	Groningen	Fryske Utfieringstsjinst Milieu en Omjouwing	RUD Drenthe	Twente	IJsselland	De Vallei	Regio Nijmegen	Achterhoek	Regio Arnhem	Rivierenland	Veluwe IJssel	Noord-Veluwe	Regio Utrecht	RUD Utrecht	Noord-Holland Noord	IJmond	Noordzeekanaalgebied	West-Holland	DCMR Milieudienst Rijnmond	Haaglanden	Midden-Holland	Zuid-Holland Zuid	Flevoland, Gooi, Vechtstreek	Zuidoost-Brabant	Brabant-Noord	Midden- en West-Brabant	RUD Limburg-Noord	RUD Zuid-Limburg	RUD Zeeland
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	

Vijf omgevingsdiensten (20%) moeten nog beginnen met de omzetting van de inrichtingen naar milieubelastende activiteiten. Zij geven niet aan waarom ze nog niet begonnen zijn of wat daarvoor nog nodig is of ontbreekt.

Dertien omgevingsdiensten (52%) geven aan, dat wel begonnen is met de voorbereiding, met een inventarisatie van inrichtingen of van software mogelijkheden voor de omzetting of extern een opdracht is gegeven voor de omzetting.

Zeven omgevingsdiensten (28%) geven aan een (groot) deel van de inrichtingen al omgezet te hebben naar milieubelastende activiteiten.

Semiautomatische omzetting

Een aantal omgevingsdiensten kan het huidige VTH- of zaaksysteem gebruiken en met behulp van tabellen of een tool een deel van de inrichtingen (semi)automatisch omzetten in milieubelastende activiteiten. Zo geeft Noordzeekanaalgebied aan, het huidige registratiesysteem te kunnen gebruiken. Regio Nijmegen heeft op basis van het VTH-systeem IGO aan de hand van transformatietabellen de inrichtingen semiautomatisch omgezet. DCMR heeft de milieubelastende activiteiten op basis van sbi-codes (conform het Bal) toegevoegd in het zaaksysteem. Voorbereidingen worden getroffen om dit geautomatiseerd te realiseren.

Brabant-Noord heeft in een eerste vingeroefening de gemeentelijke inrichtingen met behulp van de tool Van Inrichting naar Activiteit (VIA) automatisch omgezet naar activiteiten. Dit leverde vooralsnog onbevredigende resultaten op. Er wordt nog gekeken naar ervaringen van andere omgevingsdiensten met dergelijke tools.

Vaak moet het VTH-systeem eerst softwarematig aangepast worden om de omzetting te kunnen doen.

Handmatige omzetting

Voor een ander deel van de inrichtingen is meer (dossier)onderzoek nodig voordat ze omgezet kunnen worden naar milieubelastende activiteiten. Een aantal omgevingsdiensten geeft aan hoe en wanneer deze meer handmatige omzetting te gaan doen. Zo geeft Regio Nijmegen aan het VTH systeem handmatig nog te corrigeren. Regio Arnhem geeft aan nu te onderzoeken hoe deze meer handmatige omzetting kan gaan en in januari 2022 te starten met de omzetting. Rivierenland heeft extern een opdracht uitgezet om de omzetting naar milieubelastende activiteiten te gaan doen.

Brabant-Noord heeft de complexe provinciale bedrijven handmatig al omgezet. Dit was mogelijk, omdat het om een beperkt aantal inrichtingen gaat. Gezien het grote aantal complexe gemeentelijke bedrijven is handmatige omzetting hiervoor niet mogelijk. Geheel automatisch omzetten is ook niet mogelijk, ook al worden tools gebruikt. De omzetting kost veel tijd. Brabant-Noord geeft aan dat Omgevingsdienst-NL¹ inschat, dat daarvoor wel 4 uur per dossier nodig is. De omgevingsdienst ontwikkelt een strategie voor het risicogericht omzetten van de gemeentelijke inrichtingen. De komende weken spreekt Brabant-Noord met hun deelnemers over deze strategie, waarna die in een uitvoeringsplan kan worden omgezet.

Zuid-Holland Zuid schuift een deel van de handmatige omzetting naar achteren. De milieubelastende activiteiten van meldingsplichtige bedrijven met geringere effecten op het leefmilieu worden pas uitgezocht bij controles en toekomstige meldingen. Dit betreft een groot aantal bedrijven (totaal aantal meldingsplichtige bedrijven circa 10.000).

Zuidoost-Brabant geeft aan nog te moeten beginnen met de omzetting en daardoor nog niet duidelijk te weten hoeveel inzet daarvoor nodig is. Ze schatten nu in dat tenminste 600 uur nodig is.

Noordzeekanaalgebied schat dat voor een volledige omzetting circa 3 jaar nodig zal zijn.

Conclusies

Ruim de helft van de omgevingsdiensten is al begonnen en ruim een kwart is al ver gevorderd met de omzetting van inrichtingen in milieubelastende activiteiten. Twintig procent moet nog beginnen, het is onduidelijk wat daarvoor nodig is of ontbreekt.

Een aantal omgevingsdiensten kan op basis van het huidige VTH- of zaaksysteem, met behulp van tabellen of tools de inrichtingen omzetten. Met tools zijn wisselende ervaringen. Vaak moet het VTH- of zaaksysteem eerst softwarematig aangepast worden voordat de inrichtingen omgezet kunnen worden.

Voor een deel van de inrichtingen is dossieronderzoek nodig voordat deze omgezet kunnen worden. Afhankelijk van het aantal inrichtingen kan dit erg veel tijd kosten. Een aantal omgevingsdiensten ontwikkelt een strategie voor deze meer handmatige omzetting en pleit er voor om prioriteit te geven aan de milieubelastende activiteiten met grotere milieurisico's en die met minder risico's mee te nemen bij reguliere controles en meldingen.

¹ De overkoepelende vereniging van de 29 omgevingsdiensten in Nederland

4 Inventarisatie risicovolle milieubelastende activiteiten

In het nieuwe omgevingsveiligheidsbeleid moeten alle risicovolle activiteiten geregistreerd worden in het Register externe veiligheidsrisico's en is onder de Omgevingswet voor sommige activiteiten de drempelwaarde verlaagd (zoals o.a. propaantanks < 3 m³, waterstof, LNG).

Stand van zaken

	Groningen	
	Fryske Uthfieringstjinst Miljeu en Omjouwing	
1	RUD Drenthe	
2	Twente	
3	Ijsselland	
4	De Vallei	
5	Regio Nijmegen	
6	Achterhoek	
7	Regio Arnhem	
8	Rivierenland	
9	Veluwe IJssel	
10	Noord-Veluwe	
11	Regio Utrecht	
12	RUD Utrecht	
13	Noord-Holland Noord	
14	IJmond	
15	Noordzeekanaalgebied	
16	West-Holland	
17	DCMR Milieudienst Rijnmond	
18	Haaglanden	
19	Midden-Holland	
20	Zuid-Holland Zuid	
21	Flevoland, Gooi, Vechtstreek	
22	Zuidoost-Brabant	
23	Brabant-Noord	
24	Midden- en West-Brabant	
25	RUD Limburg-Noord	
26	RUD Zuid-Limburg	
27	RUD Zeeland	
28		
29		

Bij de inventarisatie van risicovolle milieubelastende activiteiten geeft vooral de inventarisatie van de nieuwe milieubelastende activiteiten problemen. Deze hoefden niet in het RRGs geregistreerd te worden maar worden door gewijzigde drempelwaarden nu wel risicovol geacht en moeten opgenomen worden in het REV. Het gaat hierbij vooral om grote aantallen propaantanks en gasdrukregelstations. Veel gegevens over deze activiteiten ontbreken nog. Het gaat om de adreslocaties, de XY-coördinaten van de activiteiten en de nadere gegevens die conform het informatiemodel nodig zijn. Veel van deze gegevens moeten door gemeenten worden aangeleverd, maar gemeenten hebben die niet beschikbaar.

Twee omgevingsdiensten (8%) zijn al wel ver gevorderd. Rivierenland heeft de adreslocaties geïnventariseerd van circa 1.000 propaantanks, 1.150 opstelplaatsen voor propaantankwagens, 1.080 gasdrukregel- en meetstations, 6 windparken en 60 overige activiteiten. Op basis van actuele luchtfoto's, verleende vergunningen en meldingen wordt nagegaan wat de juiste locatie is van deze activiteiten. Daarnaast worden nadere gegevens verzameld om deze te kunnen registreren conform het relevante informatiemodel. Na het verzamelen en registreren van de gegevens worden deze aangeleverd aan het REV.

Midden-Holland heeft voor alle propaantanks (dus ook de propaantanks kleiner dan 3.000 liter) een goede registratie in de huidige VTH-applicatie, inclusief geo-informatie van de ligging van de propaantanks. In combinatie met een controlefrequentie van de propaantanks van vijf jaar wordt de registratie up-to-date gehouden. De huidige VTH-applicatie wordt nog overgezet naar een VTH-applicatie die op milieubelastende activiteiten is gericht en waarmee aansluiting op het REV mogelijk is.

De overige omgevingsdiensten geven aan, dat nog veel gegevens ontbreken over de grote aantallen nieuwe risicovolle milieubelastende activiteiten.

Landelijke inventarisatie

Gepleit wordt voor het landelijk verzamelen van de gegevens. Bij de kleine propaangasreservoirs en de type B gasdrukmeet- en regelstations gaat het om grote aantallen.

Voor het verzamelen van gegevens over de gasdrukmeet- en regelstations verwijst een aantal omgevingsdiensten (Midden-Holland, FUMO, Noord-Veluwe en Drenthe) naar een landelijk traject met netbeheerders. Midden-Holland geeft aan dat dit een project is van IPO-IHEV (InformatieHuis Externe Veiligheid, Drenthe adviseert gemeenten hier dan ook geen tijd in te steken.

Noord-Veluwe verwijst naar een landelijke actie voor gasdrukregelstations en propaantanks.

Noord-Holland Noord kijkt samen met een aantal andere omgevingsdiensten of de inventarisatie voor kleine propaantanks gezamenlijk uitbesteed kan worden. Het idee is dat propaantanks met behulp van algoritmes en satellietbeelden met behulp van IT opgespoord kunnen worden. Vervolgens kan de eigenaar benaderd worden voor aanvulling van ontbrekende gegevens. De inventarisatie van propaantanks heeft wat hen betreft de prioriteit boven de gasontvangststations, omdat propaantanks aandachtsgebieden hebben die ze zo snel mogelijk in beeld willen krijgen.

Noordzeekanaalgebied vindt het voor het omgevingsplan wel van belang om de nieuwe risicovolle milieubelastende activiteiten tijdig in beeld te hebben. De omgevingsdienst stelt voor om deze inventarisatie van nieuwe risicovolle milieubelastende activiteiten als landelijk project binnen Cluster 5 uit te voeren. Dat gaat efficiënter en bespaart veel tijd van gemeenten en/of omgevingsdiensten.

DCMR en meerdere bij de DCMR aangesloten gemeenten denken echter, dat als prioriteit moet worden gegeven, deze moet gaan naar meer risicovolle activiteiten, met een grotere impact op de ruimtelijke ordening.

Zuidoost-Brabant schat dat er van de ca. 1.300 kleinere propaantanks en de kleine PGS 15 en zuurstoftanks in de regio Zuidoost-Brabant nog geen gegevens zijn. Voor inventarisatie en registratie van de activiteiten wordt geschat tot 2024 circa 3.500 uur nodig te hebben.

Conclusies

Het verzamelen van benodigde gegevens over de nieuwe milieubelastende activiteiten, waarvan de drempelwaarde is verlaagd, kost veel tijd vooral vanwege de grote aantallen kleine propaantanks en gasdrukregelstations. Twee omgevingsdiensten zijn hier al wel ver gevorderd mee. Omgevingsdiensten proberen voor de grote aantallen kleine propaantanks verschillende methoden uit. Rivierenland heeft met luchtfoto's en vergunningen en meldingen de locatiegegevens verzameld. Andere omgevingsdiensten gaan kijken of ze met satellietbeelden en algoritmes locatie- en eigenaarsgegevens kunnen verzamelen, waarna de eigenaar benaderd kan worden voor de overige gegevens over de propaantanks.

Veel omgevingsdiensten pleiten voor een landelijke inventarisatie. Verwezen wordt naar een lopend landelijk traject met netbeheerders voor de gasdrukmeet en -regelstations.

5 Inventarisatie aandachtsgebieden

In het nieuwe omgevingsveiligheidsbeleid wordt gewerkt met het instrument ‘aandachtsgebieden’ als nieuwe manier om, om te gaan met het groepsrisico. Zodra de Omgevingswet in werking treedt moet bij vergunningverlening voor risicovolle bedrijven en (beperkt) kwetsbare en zeer kwetsbare gebouwen en (beperkt) kwetsbare locaties rekening gehouden worden met de ligging van de aandachtsgebieden. Het is daarom belangrijk dat de aandachtsgebieden van alle risicovolle milieubelastende activiteiten per 1 juli 2022 bij het bevoegd gezag bekend zijn.

Stand van zaken

	Groningen	Fryske Uffieringstjinst Miljeu en Omjouwing	RUD Drenthe	Twente	IJsselland	De Vallei	Regio Nijmegen	Achterhoek	Regio Arnhem	Rivierenland	Veluwe IJssel	Noord-Veluwe	Regio Utrecht	RUD Utrecht	Noord-Holland Noord	IJmond	Noordzeekanaalgebied	West-Holland	DCMR Milieudienst Rijnmond	Haaglanden	Midden-Holland	Zuid-Holland Zuid	Flevoland, Gooi, Vechtstreek	Zuidoost-Brabant	Brabant-Noord	Midden- en West-Brabant	RUD Limburg-Noord	RUD Zuid-Limburg	RUD Zeeland
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	

Er is een onderscheid tussen activiteiten met een berekende grootte van aandachtsgebieden en een vaste grootte van aandachtsgebieden.

Berekende grootte van aandachtsgebieden

Zestien omgevingsdiensten (64%) hebben de berekende aandachtsgebieden geïnventariseerd. Zuid-Limburg heeft de meeste aandachtsgebieden bepaald, maar moet die voor sommige risicovolle inrichtingen nog berekenen en pleit er voor dat het ministerie van IenW hiervoor budget vrijmaakt. Zoals in hoofdstuk 2.3 is aangegeven heeft het ministerie van IenW de grootte van de aandachtsgebieden laten berekenen voor de door omgevingsdiensten aangemelde risicovolle activiteiten. Toch zijn drie omgevingsdiensten nog niet begonnen en hebben zes omgevingsdiensten alleen een begin gemaakt met de inventarisatie van de aandachtsgebieden. Brabant Noord geeft als reden, dat de inventarisatie van aandachtsgebieden een taak is voor gemeenten. Het ministerie van IenW kon voor een groot deel van de aangemelde risicovolle activiteiten geen berekeningen laten uitvoeren vanwege het ontbreken van gegevens. Wellicht is dit de reden voor andere omgevingsdiensten, dat deze nog niet ver gevorderd zijn met de inventarisatie van aandachtsgebieden.

Een aantal omgevingsdiensten (Noordzeekanaalgebied, Regio Arnhem, Noord-Holland Noord en FUMO) verwijst naar de problemen met de onrealistisch grote berekende aandachtsgebieden, die ook niet passen bij de definitie in het Bkl van een aandachtsgebied. De staatssecretaris heeft in juli 2021 een werkgroep opdracht gegeven om de mogelijkheden te onderzoeken voor aanpassingen van het rekenmodel/methode om zo te komen tot realistische en werkbare gevisualiseerde aandachtsgebieden. De werkgroep heeft nog geen eindrapport opgeleverd. De omgevingsdiensten geven aan, dat er zeer waarschijnlijk herberekeningen van aandachtsgebieden nodig zijn.

In het gebied van Noord-Holland Noord is slechts in één of twee gevallen sprake van een gifwolkaandachtsgebied. Ook deze omgevingsdienst geeft aan, dat hierover nog een discussie loopt over de juistheid van de rekenmethode, omdat gifwolkaafstanden nu veel groter uitpakken dan de huidige 1%-letaliteitsafstanden en mogelijk nog een correctie van de rekenmethode moet plaatsvinden.

Noordzeekanaalgebied stelt dat het van groot belang is om deze herberekeningen van aandachtsgebieden zo snel mogelijk te maken, omdat ze essentieel zijn voor toepassing in de omgevingsplannen van gemeenten. Het voorstel is om deze herberekeningen via een landelijk project binnen Cluster 5 uit te (laten) voeren. Dat is efficiënter, eenduidig en snel. Bovendien bespaart dat langdurige discussie over de verdeling van gelden per regio en voorkomt het een capaciteitsprobleem bij omgevingsdiensten. Daarnaast, zo geeft Noordzeekanaalgebied aan, moet het Rijk ook de aandachtsgebieden van buisleidingen nog laten bepalen.

Vaste grootte van aandachtsgebieden

De grootte van de vaste aandachtsgebieden kan uit de wet worden overgenomen. De meeste omgevingsdiensten hebben deze geïnventariseerd. Maar de nieuwe risicovolle milieubelastende activiteiten zijn vaak nog niet geregistreerd en daarmee is ook niet de ligging van de aandachtsgebieden vast te stellen. Noord-Holland Noord geeft aan, dat voor gasontvangststations geen sprake is van aandachtsgebieden, maar voor propaan tanks wel. Deze zijn afhankelijk van de inhoud van de tank en aantal propaanleveringen. Rivierenland start een project om deze gegevens te inventariseren.

Midden-Holland pleit voor een systematiek om zoveel mogelijk het genereren van aandachtsgebieden rond standaardactiviteiten te automatiseren conform de systematiek die nu al wordt toegepast in de Signaleringskaart EV. Op die manier kunnen in ieder geval de activiteiten uit het RRGs in een korte slag worden omgezet naar het REV (inclusief aandachtsgebieden). Op de wat langere termijn kan de omgevingsdienst de VTH-applicatie dan helemaal geschikt maken om te koppelen en aan het REV aan te leveren. Voor de tussentijd moet er een praktische manier worden gevonden om nieuwe risicovolle activiteiten te registreren en aan te leveren aan het REV. Midden-Holland vindt dat dit een landelijke oplossing moet zijn, omdat het onwenselijk is dat alle omgevingsdiensten zelf het wiel gaan uitvinden.

Zoals in hoofdstuk 2.3 is aangegeven is hier al in voorzien. De aandachtsgebieden worden direct na de conversie van de data uit het RRGs opgenomen in het REV, waarna ze in de Bevoegd Gezag Module bekeken en gevalideerd kunnen worden. Ook is er een uploadmodule beschikbaar als een automatische koppeling nog niet werkzaam is.

Conclusies

Het ministerie van IenW heeft de grootte van aandachtsgebieden laten berekenen, maar voor een groot deel van de risicovolle activiteiten kon dit niet door het ontbreken van gegevens. Het merendeel (64%) van de omgevingsdiensten geeft aan deze berekende aandachtsgebieden geïnventariseerd te hebben, maar 36% heeft dat nog niet gedaan of heeft alleen een begin gemaakt. Een door het ministerie ingestelde werkgroep beoordeelt de rekenmodellen, omdat de berekende aandachtsgebieden onrealistisch groot lijken. Mogelijk moeten de aandachtsgebieden hierna opnieuw berekend worden. In dat geval wordt gepleit voor het snel laten herberekenen via een landelijk project binnen Cluster 5.

De grootte van de vaste aandachtsgebieden kunnen uit de wet worden overgenomen en zijn geïnventariseerd door de meeste omgevingsdiensten voor de inrichtingen die naar activiteiten zijn omgezet. Omgevingsdiensten kunnen voor deze data ook gebruik maken van de na de conversie uit het RRGs opgenomen data in het REV. Een probleem vormen de nieuwe milieubelastende activiteiten en daarbij vooral de propaan tanks, omdat deze anders dan de gasdrukmeet- en regelstations een aandachtsgebied hebben. De grootte hiervan is afhankelijk van de inhoud van de tank en het aantal propaanleveringen.

6 Aansluiten op het REV

Zoals in hoofdstuk 2.2 is toegelicht komt er met de komst van de Omgevingswet een Register Externe Veiligheidsrisico's (REV). Het REV is een database waarin de informatie over externe veiligheidsrisico's wordt verzameld. Bevoegd gezag is in de Omgevingswet aangewezen voor het leveren van informatie over milieubelastende activiteiten. Dat gaat het gemakkelijkste met een automatische koppeling. De aansluiting op het REV is een opgave op zich. Een belangrijke voorwaarde om aan te kunnen sluiten op het REV is dat de informatie geordend moet zijn volgens de landelijke standaard die beschreven is in het InformatieModel Externe Veiligheidsrisico's (IMEV), zodat de data ontsloten kunnen worden via de automatische koppeling met de application programming interface (API). In een stappenplan is aangegeven welke stappen nodig zijn om aan te kunnen sluiten.

Stand van zaken

	Groningen	Fryske Utfieringstsjinst Miljeu en Omjouwing	RUD Drenthe	Twente	IJsselland	De Vallei	Regio Nijmegen	Achterhoek	Regio Arnhem	Rivierenland	Veluwe IJssel	Noord-Veluwe	Regio Utrecht	RUD Utrecht	Noord-Holland Noord	IJmond	Noordzeekanaalgebied	West-Holland	DCMR Milieudienst Rijnmond	Haaglanden	Midden-Holland	Zuid-Holland Zuid	Flevoland, Gooi, Vechtstreek	Zuidoost-Brabant	Brabant-Noord	Midden- en West-Brabant	RUD Limburg-Noord	RUD Zuid-Limburg	RUD Zeeland
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	
Orange	Orange	Orange	Orange	Yellow	Orange	Orange	Red	Yellow	Orange	Orange	Orange	Orange	Orange	Orange	Orange	Orange	Orange	Orange	Orange	Orange	Orange	Orange	Orange	Orange	Orange	Orange	Orange	Orange	Orange

Voor aansluiting op het REV moeten allereerst omgevingsdiensten door gemeenten aangewezen worden als gedelegeerd bronhouder. Verschillende omgevingsdiensten (o.a. Drenthe, Rivierenland, Groningen, Veluwe IJssel, West-Holland, Brabant-Noord) geven aan daartoe nog geen formele opdracht te hebben gekregen van alle gemeenten. Bij Midden- en West-Brabant is er nog geen consensus over wat de omgevingsdienst, de provincie of gemeente gaan doen. Gemeenten gaan er van uit, dat de omgevingsdienst de aansluiting doet, maar realiseren zich volgens de omgevingsdienst niet dat dit een grotere opgave is dan de registratie in het RRGs.

Om data via een API te kunnen aanleveren aan het REV moet het VTH- of zaaksysteem aangepast worden. In hoofdstuk 3 is al duidelijk geworden, dat veel omgevingsdiensten een begin hebben gemaakt met deze aanpassing, maar dat onduidelijk is wanneer dit gereed is.

Zes omgevingsdiensten (24%) zijn nog niet gestart, maar Achterhoek en Noord-Veluwe volgen wel een pilot die loopt bij andere omgevingsdiensten voor aanpassing van hun VTH-systeem. Negentien omgevingsdiensten (76%) zijn wel gestart met de voorbereidingen om het VTH-systeem aan te passen. IJsselland, Regio Arnhem, Rivierenland en Midden-Holland zijn hier het verste mee, omdat het projectplan, projectleider en financiën geregeld zijn (IJsselland), het ontwerptraject start (Rivierenland), de offerte voor aanpassen klaar ligt (Regio Arnhem) of het VTH-systeem ruim voor de ingang van de Omgevingswet is aangepast (Midden-Holland). Ook Zuidoost-Brabant gaat er van uit, dat aansluiting op het REV op tijd is gerealiseerd.

Open Wave

Verschillende omgevingsdiensten werken met het VTH-systeem Open Wave: De Vallei, Achterhoek, Regio Arnhem, Rivierenland, Veluwe IJssel en Noord Veluwe. In samenwerking met de softwareleverancier is onderzocht in hoeverre het zaakstelsel OpenWave kan aansluiten op het REV. Hieruit is naar voren gekomen dat dit mogelijk is.

Rivierenland geeft aan, dat de leverancier van OpenWave binnenkort start met een ontwerp-, ontwikkel- en testtraject voor het opnemen van een REV module in het VTH-systeem. Daarbij zal ook een specialist EV & Geo-informatie van de omgevingsdienst worden betrokken. Ook wordt door Rivierenland aangegeven, dat als niet op tijd via het VTH-systeem kan worden aangesloten op het REV, aanlevering van data kan plaatsvinden door het genereren van passende JSON-bestanden via de registratietool en het uploaden van deze JSON-bestanden via de REV aanlevertool of de REV-API (zie ook hoofdstuk 2.2).

Regio Arnhem heeft aan de hand van een aantal risicovolle activiteiten bekeken hoeveel werk met de aansluiting gemoeid is. De laatste stand van zaken is dat de omgevingsdienst een offerte heeft liggen van de technische aansluiting met het REV.

De Vallei zal de aansluiting doen namens de gemeenten in de Vallei (Barneveld, Ede, Nijkerk, Scherpenzeel, Wageningen) en schat dat de kosten voor aanpassing van het VTH-systeem OpenWave €30.000 zijn.

Bij de Achterhoek zijn gemeenten nog niet gestart met de omzetting naar milieubelastende activiteiten. De pilot voor aansluiting van Open Wave op REV wordt gevolgd.

Bij Veluwe-IJssel zijn de gemeenten voornemens het (milieu)databasebeheer uit te besteden aan de omgevingsdienst. Daarbij hoort de koppeling van Open Wave aan het REV en DSO.

Genetics

Een aantal omgevingsdiensten werkt met het VTH-systeem van Genetics. IJsselland heeft een projectplan opgesteld om dit VTH-systeem gereed te maken voor de registratie van risicobronnen en van daaruit de koppeling met het REV te realiseren. Het Plan van aanpak met benodigde financiële middelen is met partners van de omgevingsdienst besproken en akkoord bevonden. Verwacht wordt dat hiermee samen met de leverancier Genetics de EV relevante milieubelastende activiteiten geregistreerd en aan het REV gekoppeld kunnen worden. Half oktober 2021 is hiervoor een externe projectleider aangesteld. Naast de omgevingsdienst Twente willen ook die van Drenthe en Groningen hier mogelijk in participeren.

Twente heeft gesprekken gestart om koppeling via Genetics of via I-GO (informatievoorziening gezamenlijke Omgevingsdiensten) te realiseren, zodat mutaties in het eigen VTH systeem geautomatiseerd in het REV terecht zullen komen.

Drenthe geeft aan, dat als de omgevingsdienst de opdracht krijgt van de gemeenten, het zaakstelsel (Power Browser van Genetics) geschikt moeten worden gemaakt voor de verzameling van EV-data, zodat via een API op het REV kan worden aangesloten.

Squit XO

Midden-Holland en Zuid-Holland Zuid gebruiken dezelfde applicatie Squit XO van softwareleverancier Visma Roxit. In het kader van het project 'Aansluiting omgevingsdiensten op REV' dat Zuid-Holland Zuid in 2020/2021 heeft uitgevoerd, is onderzocht op welke wijze de omgevingsdienst kan aansluiten op het REV. Hierbij bleek dat aansluiten met het huidige VTH-systeem (SquitXO) via API niet haalbaar is.

Visma Roxit ontwikkelde de applicatie Rx.Mission waarmee dit wel mogelijk is. Midden-Holland heeft gepland om de huidige VTH-applicatie ruim voor de ingang van de Omgevingswet om te zetten naar deze VTH-applicatie die gericht is op het registreren van activiteiten. Vanaf ingang van de Omgevingswet kunnen aangevraagde (risicovolle) activiteiten op de juiste manier worden geregistreerd. Midden-Holland geeft aan, dat dit nog niet wil zeggen dat daarmee ook direct aanlevering aan het REV een feit is. Hoogstwaarschijnlijk zal dat pas (veel) later dan 1 juli 2022 mogelijk zijn. Dat hangt mede af van de softwareleverancier (Visma Roxit).

Overige VTH-systemen

Noordzeekanaalgebied moet voor het aansluiten van het zaakstelsel op het REV nog diverse (ICT)technische zaken regelen. Waarschijnlijk zal een tijdelijke schaduwadministratie nodig zijn. Daarnaast zijn de huidige risicodata niet zodanig geordend en verzameld in het zaakstelsel dat ze eenvoudig overgezet kunnen worden in het REV. Voor risicobronnen waarvoor de omgevingsdienst niet de VTH-taken uitvoert zullen de data voor het REV ook gedeeltelijk bij gemeenten aanwezig zijn. Meerdere koppelingen zijn dus tussen de bestaande databases en het REV. Ook is nog niet duidelijk hoe het REV doorwerkt in het DSO en hoe het omgevingsplan gebruik kan maken van de data in het REV.

DCMR heeft in 2020 - 2021 een pilot uitgevoerd. Het ordenen en verzamelen van de data conform REV kan DCMR niet zonder een aanvullende, gewijzigde opslagvoorziening of database. Wijzigingen aan bijvoorbeeld het zaakstelsel zijn niet snel genoeg realiseerbaar. Daarom wordt de bestaande (EV)geodatabase van DCMR aangepast. Er is een database voor een eventuele schaduwboekhouding aanwezig, voor het geval aansluiten niet lukt. DCMR geeft aan hier nog heel veel werk aan te hebben.

Het zaakstelsel (LEEF) van FUMO zal geschikt moeten worden gemaakt voor de verzameling van EV-data, zodat via een API op het REV kan worden aangesloten. Daarnaast wordt gekeken naar een alternatief. FUMO geeft aan dat de aansluiting op het REV vanuit het zaakstelsel niet vóór 1 juli 2022 geregeld is.

De Omgevingsdienst Flevoland, Gooi en Vechtstreek geeft aan, dat het bedrijfsvoeringssysteem aangepast moet worden met zowel invoervelden als een koppelmodule naar het REV. Gesprekken met de leverancier worden/zijn gestart. Er is nog geen ervaring opgedaan met het aanleveren van een JSON-bestand als alternatief.

De leveranciers van de zaakssystemen waarmee de gemeenten en de RUD Zuid-Limburg werken, zijn momenteel niet in staat om de zaakssystemen aan het REV te koppelen. Het aanpassen van zaakssystemen zal naar verwachting ook met kosten gepaard gaan. Voor sommige gemeenten zal de RUD Zuid-Limburg het databeheer voor het REV uitvoeren en voor de overige gemeenten geldt dat zij zelf voor een koppeling moeten zorgen (voor het koppelen van de niet-basistaken in het REV). Grotendeels zijn de data zoals deze moeten worden opgenomen in het REV bekend bij de RUD Zuid-Limburg en zijn deze ook gerapporteerd aan de gemeenten. Hiermee is in principe een basis gelegd voor een schaduwadministratie. Bekend is dat de data nog niet volledig zijn.

De informatie in het zaakstelsel van de West-Holland is nog niet goed genoeg geordend om een goede aansluiting op het REV te kunnen realiseren.

Regio Nijmegen verwacht in 2025 een nieuw zaakstelsel met koppeling met het REV te hebben gerealiseerd. Zuidoost Brabant gaat er voorsnog van uit, dat aansluiting op het REV op tijd is gerealiseerd.

Invoer in het REV

Verscheidene omgevingsdiensten hebben vragen over het invoeren van data in het REV in geval de automatische aanlevering via het VTH-systeem nog niet werkt. Zuid-Limburg vraagt zich af of voor de invoer van de gegevens van de activiteiten in het REV een invoer module beschikbaar komt, als de koppeling tussen het REV en het zaakstelsel er nog niet is.²

Noord-Holland Noord kan informatie nog niet middels een API aanbieden, omdat de gevraagde informatie nog niet in het zaakstelsel staat. De informatie staat wel in een GIS-omgeving voor een eigen signaleringkaart. De informatie over aandachtsgebieden is hieraan toegevoegd. Vergeleken met het Informatiemodel (Imev) ontbreken er nog wel datavelden. Er is een invoerportaal voor JSON-files, maar deze werkwijze wordt door Noord-Holland Noord als complex ervaren en de verwachting is dat het invoeren ook een tijdrovende aangelegenheid zal zijn.

Drenthe vermeldt, dat nieuwe risicovolle activiteiten met behulp van de EV-signaleringskaart in het juiste bestandsformaat kunnen worden gemaakt, zodat deze voor het REV geschikt zijn en daarna via het aanleverportaal aan het REV aangeleverd kunnen worden.

² Zoals in hoofdstuk 2.2 is aangegeven, is hier inderdaad al in voorzien

Conversie vanuit het RRGs

Op landelijk niveau worden de RRGs-data geconverteerd naar de REV-data. Voor deze conversieslag is een zogenaamde BGM (bevoegd gezag module) ontwikkeld. Deze wordt op dit moment door de omgevingsdiensten getest. Met behulp van de BGM worden de geconverteerde data door de omgevingsdiensten op juistheid gecontroleerd en kunnen eventueel gegevens worden toegevoegd. Door FUMO wordt aangegeven, dat dit nog veel werk en tijd kost.

Conclusies

Driekwart van de omgevingsdiensten is begonnen of al ver gevorderd met de aansluiting op het REV. Een kwart van de omgevingsdiensten is hieraan nog niet begonnen.

Verschillende omgevingsdiensten geven aan nog geen formele opdracht van gemeenten te hebben gekregen voor aanleveren van data aan het REV.

Om data via een API te kunnen aanleveren aan het REV moet het VTH- of zaaksysteem aangepast worden. Verschillende groepen van omgevingsdiensten gebruiken hetzelfde VTH-systeem en werken gezamenlijk met hun softwareleverancier aan aanpassing van het systeem. Trajecten lopen om het VTH-systeem OpenWave en dat van Genetics aan te passen en het VTH-systeem Squit XO over te zetten naar de applicatie Rx.Mission. Omgevingsdiensten die andere VTH-systemen gebruiken zijn ook, in verschillende fasen, bezig met aanpassing daarvan. Onduidelijk is wanneer de aansluiting op het REV gereed is. Verschillende einddata worden genoemd, van 'op tijd klaar' tot 2025. Zorgen zijn er over de complexiteit en de benodigde tijdsinzet van de uploadmodule die gebruikt kan worden als het systeem nog niet automatisch via een API gegevens kan aanleveren.

Ook het controleren van de geconverteerde gegevens uit het Risico Register Gevaarlijke Stoffen (RRGS) kosten de omgevingsdiensten veel werk en tijd.

7 Inventarisatie zeer kwetsbare gebouwen binnen aandachtsgebieden

Een ander nieuw instrument is het zogenaamde ‘voorschriftengebied’. Binnen aandachtsgebieden kunnen gemeenten in hun omgevingsplan voorschriftengebieden aanwijzen. In deze voorschriftengebieden gelden voor nieuwe gebouwen, waarin mensen verblijven, aanvullende bouwkundige eisen. Voor (geprojecteerde³) zeer kwetsbare gebouwen in een aandachtsgebied is het aanwijzen van een voorschriftengebied in het omgevingsplan verplicht. Het is daarom zeer wenselijk dat (geprojecteerde) zeer kwetsbare gebouwen per 1 juli 2022 bij het bevoegd gezag in beeld zijn.

Stand van zaken

	Groningen	Fryske Uthferingstjinst Miljeu en Omjouwing	RUD Drenthe	Twente	Isselland	De Vallei	Regio Nijmegen	Achterhoek	Regio Arnhem	Rivierenland	Veluwe IJssel	Noord-Veluwe	Regio Utrecht	RUD Utrecht	Noord-Holland Noord	IJmond	Noordzeekanaalgebied	West-Holland	DCMR Milieudienst Rijnmond	Haaglanden	Midden-Holland	Zuid-Holland Zuid	Flevoland, Gooi, Vechtstreek	Zuidoost-Brabant	Brabant-Noord	Midden- en West-Brabant	RUD Limburg-Noord	RUD Zuid-Limburg	RUD Zeeland	
1																														

De inventarisatie van de zeer kwetsbare gebouwen is een taak voor gemeenten. De meeste omgevingsdiensten geven aan, dat gemeenten nog niet begonnen zijn of alleen voorbereidingen aan het treffen zijn voor de inventarisatie. Twee omgevingsdiensten, Regio Nijmegen en Rivierenland, zijn al wel vergevorderd met de inventarisatie van de zeer kwetsbare gebouwen.

Sommige omgevingsdiensten willen wachten op de inventarisatie van de aandachtsgebieden en daarna pas de zeer kwetsbare gebouwen gaan inventariseren. Zoals besproken is vooral de ligging van ‘nieuwe’ aandachtsgebieden met een vaste grootte veelal nog niet vastgesteld. De berekende aandachtsgebieden moeten misschien nog herberekend worden. Daarna kunnen de zeer kwetsbare gebouwen pas binnen de aandachtsgebieden bepaald worden.

Signaleringskaart, ISOR en bestemmingsplannen

Regio Nijmegen heeft data uit de Signaleringskaart gehaald en gecontroleerd. De geprojecteerde (nog niet gerealiseerde) zeer kwetsbare gebouwen worden in kaart gebracht op basis van de vigerende bestemmingsplannen.

EV-specialisten van Rivierenland inventariseren aan de hand van de landelijke en regionale signaleringskaarten de exacte locaties van geprojecteerde zeer kwetsbare gebouwen binnen (potentiële) brand- en explosieaandachtsgebieden. Vervolgens zal worden aangegeven welke mogelijkheden er per locatie zijn om te voldoen aan de relevante bepalingen in het Bkl:

- het aanwijzen van de locaties als "voorschriftengebied",

³ Geprojecteerde gebouwen zijn planologisch mogelijke maar nog niet gerealiseerde gebouwen

- het uitsluiten van de mogelijkheid om een nieuw zeer kwetsbaar gebouw te realiseren en eventueel
- het in overleg met een exploitant borgen van maatregelen om een brand- of explosieaandachtsgebied rond een activiteit met EV-risico's te verkleinen (bijvoorbeeld door via een maatwerkvoorschrift vast te leggen dat een bevoorradingsfrequentie van een propaantank niet hoger mag zijn dan 5x per jaar).

Ook andere omgevingsdiensten gaan op basis van de EV-signaleringskaart de zeer kwetsbare gebouwen inventariseren. Aangegeven wordt wel, dat nagegaan moet worden of de informatie van de Signaleringskaart volledig is. Ook de registratie van objecten in het Informatiesysteem Overige Ramptypen (ISOR) wordt veel als hulpmiddel genoemd. Maar ook van het ISOR wordt aangegeven, dat het niet altijd volledig, juist en actueel is en geverifieerd moet worden.

BAG

Noordzeekanaalgebied stelt voor, dat binnen Cluster 5 voor de periode van eind 2021-juli 2022 de prioriteit wordt gelegd bij een landelijke aanpak van inventariseren van alle risicovolle milieubelastende activiteiten en het bepalen/(her)berekenen van de bijbehorende definitieve aandachtsgebieden. Vervolgens kunnen dan de (geprojecteerde) zeer kwetsbare gebouwen binnen de aandachtsgebieden worden geïnventariseerd. De omgevingsdienst stelt, dat gemeenten hiervoor maar zeer beperkte capaciteit en expertise hebben. Daarom pleiten ze er voor om dit later in 2022 of in 2023 via een landelijk project binnen Cluster 5 uit te voeren, gebruik makend van reeds beschikbare gegevens zoals uit de Basis Administratie Gebouwen (BAG). Hierbij wordt aangetekend, dat bij BAG alleen de aanwezige zeer kwetsbare gebouwen zijn te lokaliseren. De zeer kwetsbare gebouwen, die wel planologisch mogelijk zijn maar (nog) niet gerealiseerd, in bijv. gemengde bestemmingen, zijn daarmee nog niet zichtbaar. Dit vergt nog extra werk bij gemeenten.

Zuidoost Brabant schat dat 150 uur nodig is voor het inventariseren van de zeer kwetsbare gebouwen.

Conclusies

De inventarisatie van de zeer kwetsbare gebouwen is een taak voor gemeenten. De meeste omgevingsdiensten geven aan, dat gemeenten nog niet begonnen zijn of alleen voorbereidingen aan het treffen zijn voor de inventarisatie.

Twee omgevingsdiensten, Regio Nijmegen en Rivierenland, zijn al vergevorderd met de inventarisatie van de (geprojecteerde) zeer kwetsbare gebouwen door data uit de signaleringskaart en bestemmingsplannen te halen en deze te verifiëren. Andere omgevingsdiensten gaan ook data uit de signaleringskaarten of het ISOR halen en deze controleren. Gepleit wordt voor een landelijke inventarisatie vanuit Cluster 5 van zeer kwetsbare gebouwen.

8 Aanwijzen voorschriftengebieden binnen (geprojecteerde) aandachtsgebieden op locaties waar zeer kwetsbare gebouwen zijn toegelaten in omgevingsplan

Als er sprake is van aandachtsgebieden, dan moet de gemeente besluiten of zij binnen deze aandachtsgebieden voorschriftengebieden aanwijzen. Dit is van belang als er in het omgevingsplan in dat gebied zeer kwetsbare gebouwen zijn toegelaten. Dan is de gemeente verplicht om een voorschriftengebied aan te wijzen of daar in ieder geval beleidsmatig een standpunt over in te nemen.

Stand van zaken

Groningen	Fryske Uffieringstjinst Milieu en Omjouwing	RUD Drenthe	Twente	IJsselland	De Vallei	Regio Nijmegen	Achterhoek	Regio Arnhem	Rivierenland	Veluwe IJssel	Noord-Veluwe	Regio Utrecht	RUD Utrecht	Noord-Holland Noord	IJmond	Noordzeekanaalgebied	West-Holland	DCMR Milieudienst Rijnmond	Haaglanden	Midden-Holland	Zuid-Holland Zuid	Flevoland, Gooi, Vechtstreek	Zuidoost-Brabant	Brabant-Noord	Midden- en West-Brabant	RUD Limburg-Noord	RUD Zuid-Limburg	RUD Zeeland
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29

Ook het aanwijzen van voorschriftengebieden in een omgevingsplan is een zaak voor de gemeenten. Voor het aanwijzen moeten eerst de aandachtsgebieden en de locatie van zeer kwetsbare (geprojecteerde) gebouwen vastgesteld worden. Zoals uit de inventarisatie blijkt (zie hoofdstuk 5 en 7) zijn beide aspecten veelal nog niet of niet volledig bepaald. Ook zijn veel gemeenten nog niet toe aan het opstellen van een omgevingsplan.

Herziening van EV-beleid nodig

Over het aanwijzen van voorschriftengebieden zelf leven bij gemeenten ook nog vragen, hoe moeten ze kiezen om welke gebieden aan te wijzen en wat zijn de consequenties.

Noordzeekanaalgebied geeft bijvoorbeeld aan, dat het huidige EV-beleid van gemeenten en provincie (gedeeltelijk) gebaseerd is op de hoogte van het groepsrisico en niet op het nieuwe criterium uit de Omgevingswet dat mensen binnenshuis moeten worden beschermd. Dat vraagt dus om herziening van het lokale EV-beleid en dat kost veel tijd. Ook is het complex om de consequenties van het aanwijzen van voorschriftengebieden goed te doorgronden. Duidelijk is dat dan de eisen van het Besluit bouwwerken leefomgeving voor nieuwbouw gelden, maar is dat wel altijd nodig voor het gehele aandachtsgebied? En wat zijn de alternatieven om vergelijkbare bescherming te bieden? Wat kosten (aanvullende) maatregelen en hoeveel (extra) veiligheid leveren ze op?

Ook een aantal andere omgevingsdiensten, zoals Zuid-Holland Zuid en Flevoland, Gooi en Vechtstreek, geeft aan, dat de gemeenten eerst nog beleidsmatig moeten bepalen wat ze met voorschriftengebieden willen.

Brabant-Noord zou erg geholpen zijn als er uniform beleid zou zijn, zodat aanvragen gemakkelijker beoordeeld kunnen worden.

Hoe voorschriftengebieden toewijzen

De gemeenten bij regio Nijmegen stellen nu eerst een nieuw beleidskader op (bouwsteen), dat vervolgens vertaald moet worden naar de instrumenten die beschikbaar zijn onder de Omgevingswet. In het eerstvolgende Omgevingsplan zullen dan de afgesproken en wettelijk verplichte voorschriftengebieden zoveel als mogelijk worden vastgelegd.

Omgevingsdiensten ondersteunen gemeenten in de keuze voor toewijzen van voorschriftengebieden.

FUMO is in samenwerking met drie gemeenten, de provincie en HaskoningDHV een pilot gestart waarbij het doel is te komen tot uniformiteit bij het toewijzen van voorschriftengebieden. Op dit moment is dit nog “een ver van mijn bed show” voor gemeenten en zijn er nog geen besluiten door de gemeenten over genomen.

De Vallei heeft ook in samenwerking met gemeenten een handleiding geschreven met wat tools om tot een keuze tot voorschriftengebieden te kunnen komen. Gemeente Ede is van plan om in het eerste kwartaal van 2022 duidelijk te krijgen om welke gebieden en type voorschriften het gaat. Keuze moet gemaakt worden om zeer kwetsbare gebouwen uit te sluiten in bepaalde gebieden. Vragen zijn er bijvoorbeeld over hoe om te gaan met kinderopvang in een gebouw met woonbestemming.

Noordzeekanaalgebied vindt het belangrijk om binnen Cluster 5 hierover kennis op te bouwen en te ontsluiten en verwijst voor een totaaloverzicht van vraagstukken naar de Routekaart MOV (Modernisering Omgevingswet). Ook Regio Arnhem pleit er voor om landelijke voorbeelden te delen.

Conclusies

Het aanwijzen van voorschriftengebieden in een omgevingsplan is een zaak voor de gemeenten. Veel gemeenten zijn hier nog niet aan toegekomen, omdat de aandachtsgebieden en de locatie van zeer kwetsbare (geprojecteerde) gebouwen nog niet (volledig) zijn vastgesteld. Maar voor het aanwijzen van voorschriftengebieden moet ook eerst beleid vastgesteld worden en beleidskeuzes worden gemaakt, terwijl nog onduidelijk is hoe die keuzes moeten worden gemaakt en wat de consequenties zijn. Er leven nog veel vragen. Verschillende initiatieven ondersteunen gemeenten bij het maken van beleidskeuzes: een pilot om te komen tot uniformiteit, een nieuw beleidskader en een handleiding met enkele tools.

Gepleit wordt voor het binnen Cluster 5 opbouwen en ontsluiten van ervaring en kennis over de gemeentelijke beleidskeuzes en de consequenties ervan om het aanwijzen van voorschriftengebieden in een omgevingsplan te kunnen ondersteunen.

9 Opnemen omgevingsveiligheidsbeleid in de omgevingsvisie

Om vanaf het moment van in werking treden van de Omgevingswet ruimtelijke ontwikkelingen en vergunningverlening voor bedrijven met omgevingsveiligheidsrisico's mogelijk te maken, dient het bestaande gemeentelijke beleidskader geactualiseerd te zijn. Gemeenten kunnen ervoor kiezen beleidsuitgangspunten in hun Omgevingsvisie vast te leggen en dit nader uit te werken met planregels in hun omgevingsplan.

Stand van zaken

Groningen	Fryske Utlfieringstjinst Miljeu en Omjouwing	RUD Drenthe	Twente	Ijsselland	De Vallei	Regio Nijmegen	Achterhoek	Regio Arnhem	Rivierenland	Veluwe IJssel	Noord-Veluwe	Regio Utrecht	RUD Utrecht	Noord-Holland Noord	IJmond	Noordzeekanaalgebied	West-Holland	DCMR Milieudienst Rijnmond	Haaglanden	Midden-Holland	Zuid-Holland Zuid	Flevoland, Gooi, Vechtstreek	Zuidoost-Brabant	Brabant-Noord	Midden- en West-Brabant	RUD Limburg-Noord	RUD Zuid-Limburg	RUD Zeeland
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29

De meeste gemeenten (72%) zijn bezig (geweest) om omgevingsveiligheidsbeleid op te nemen in de omgevingsvisie. Verschillende omgevingsdiensten ondersteunen gemeenten hiermee. Zoals in hoofdstuk 8 al is vermeld heeft De Vallei samen met gemeenten een handleiding geschreven voor externe veiligheid die wat tools geeft om tot beleidskeuzes te kunnen komen die opgenomen kunnen worden in de omgevingsvisie.

Rivierenland heeft in 2019 - 2021 enkele gemeenten geholpen bij het formuleren van relevante beleidsuitgangspunten en ambities, die in een (integrale) omgevingsvisie, programma en/of omgevingsplan kunnen worden opgenomen. Daarbij zijn bijpassende viewers/kaarten met relevante geo-informatie gemaakt. Van 2022 - 2024 wordt dit voor vier of vijf andere gemeenten gedaan.

Ook Midden-Holland, West-Holland, Zuid-Holland Zuid en DCMR zijn betrokken (geweest) bij het opstellen van omgevingsanalyses, ambitieniveaus, omgevingsvisies of omgevingsplannen van diverse gemeenten.

Noordzeekanaalgebied, Midden-Holland en Zuidoost Brabant vinden het lastig externe veiligheid heel concreet in de omgevingsvisie aan de orde te laten komen door het in het algemeen hoge abstractieniveau van de omgevingsvisie. Midden-Holland geeft aan, dat het in ieder geval veel minder concreet is dan in de huidige gemeentelijke beleidsvisies externe veiligheid. Het is daardoor nog zoeken hoe die beleidsvisies een goede plek kunnen krijgen binnen de contouren van de Omgevingswet. Ook Noordzeekanaalgebied denkt, dat het uitwerken in concrete regels in het omgevingsplan nog een grote en complexe klus zal blijken te zijn.

Zuidoost Brabant vindt het wenselijk, dat het Rijk uitspraken doet over wat voldoende veilig is.

Conclusies

De meeste gemeenten zijn bezig (geweest) om omgevingsveiligheidsbeleid op te nemen in de omgevingsvisie en worden daarmee ondersteund door omgevingsdiensten door het formuleren van ambities en het analyseren en in beeld brengen van omgevingsveiligheidsrisico's. Het in het algemeen hoge abstractieniveau van de omgevingsvisie bemoeilijkt dit. Maar ook het uitwerken van concrete regels in het omgevingsplan is vermoedelijk complex.

10 Risicocommunicatie

Bij intrede van de Omgevingswet worden aandachtsgebieden zichtbaar. Bij het aanwijzen van voorschriftgebieden worden bestuursorganen verantwoordelijk gesteld voor een specifiekere uitwerking van 'bescherming' binnen aandachtsgebieden. Binnen het stelsel van de Omgevingswet heeft het bevoegd gezag verschillende typen maatregelen tot haar beschikking ter bescherming van mensen die binnen het aandachtsgebied verblijven, waaronder aanvullende risicocommunicatie. Binnen het omgevingsplan dient door het bevoegd gezag een risicocommunicatiebeleid opgenomen te worden waarin aanvullende risicocommunicatie in een concrete en bredere context wordt geplaatst.

Hoe kan hierover het beste gecommuniceerd worden naar bewoners? De Rijksoverheid ontwikkelt algemene teksten met uitleg en handelingsperspectieven die opgenomen worden in de Atlas Leefomgeving waar de aandachtsgebieden getoond worden. Zijn binnen gemeenten al aanvullende teksten of communicatiebeleid hiervoor ontwikkeld?

Stand van zaken

Groningen	Fryske Uffieringsjinst Miljeu en Omjouwing	RUD Drenthe	Twente	IJsselland	De Vallei	Regio Nijmegen	Achterhoek	Regio Arnhem	Rivierenland	Veluwe IJssel	Noord-Veluwe	Regio Utrecht	RUD Utrecht	Noord-Holland Noord	IJmond	Noordzeekanaalgebied	West-Holland	DCMR Milieudienst Rijnmond	Haaglanden	Midden-Holland	Zuid-Holland Zuid	Flevoland, Gooi, Vechtstreek	Zuidoost-Brabant	Brabant-Noord	Midden- en West-Brabant	RUD Limburg-Noord	RUD Zuid-Limburg	RUD Zeeland
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29

Risicocommunicatie is de verantwoordelijkheid van gemeenten. De meeste omgevingsdiensten geven aan, dat gemeenten hier nog niet echt aan toegekomen zijn.

IJsselland, Noord-Holland Noord, Flevoland, Gooi en Vechtstreek, DCMR en gemeenten in Groningen gaan risicocommunicatie in elk geval in samenspraak met de Veiligheidsregio doen.

Bij Regio Nijmegen en Rivierenland zal gebruik gemaakt worden van of verwezen worden naar de algemene teksten met uitleg en handelingsperspectieven die worden opgenomen in de Atlas Leefomgeving. Rivierenland en betrokken gemeenten zijn ook in afwachting van teksten over specifieke activiteiten met berekende aandachtsgebieden, die in factsheets worden opgenomen. Daarna wordt bekeken of aanvullend risicocommunicatiebeleid nodig is en - zo ja - hoe en wanneer aanvullende risicocommunicatie het beste kan plaatsvinden. In ieder geval wordt in op te stellen EV-visies of bouwstenen EV (met actuele beleidsuitgangspunten en -ambities) genoemd welke beoordelingsprincipes gelden bij het toelaten van nieuwe "risicovolle activiteiten" en "(zeer) kwetsbare objecten" binnen de meest relevante aandachtsgebieden.

Communicatie over risico's is daar een onderdeel van.

Landelijke ondersteuning

Noordzeekanaalgebied, DCMR en Regio Arnhem pleiten voor ondersteuning vanuit het Rijk bij de algemene risicocommunicatie en de duiding van aandachtsgebieden. Het merendeel van de benodigde informatie is

immers voor iedere gemeente gelijk. Bovendien is het zeer ongewenst als elke gemeente/provincie een andere duiding zou geven aan vergelijkbare aandachtsgebieden. Daarom moet volgens Noordzeekanaalgebied de prioriteit liggen bij het ontwikkelen van landelijke, uniforme risicocommunicatie.

Communicatie binnen aandachtsgebieden

FUMO en Drenthe verwijzen naar de resultaten van de pilot 'communicatie binnen aandachtsgebieden' dat door Oostkracht 10 in opdracht van het ministerie van IenW is uitgevoerd.⁴

Conclusies

Gemeenten zijn nog niet bezig met risicocommunicatie. Behoeftes zijn er aan landelijke uniforme teksten en uitleg over omgevingsveiligheidsaspecten en handelingsperspectieven, zoals die worden opgenomen in de Atlas Leefomgeving. Ook aan algemene duiding van aandachtsgebieden is behoefte. Hiervoor kan het rapport van Oostkracht 10 over communicatie binnen aandachtsgebieden nuttig zijn.

⁴ <https://ontwerpveiligeomgeving.nl/blog/eindrapport-pilot-communicatie-aandachtsgebieden/>

11 Tijdsinzet en kosten

Een aantal omgevingsdiensten heeft ingeschat wat de benodigde tijdsinzet en/of kosten zijn om aan te kunnen sluiten op het REV.

Omgevingsdienst	Inzet en kosten								
	1. Omzetting inrichting in milieubelastende activiteiten	2. Inventarisatie risicovolle activiteiten	3. Inventarisatie aandachtsgebieden	4. Inventarisatie zeer kwetsbare gebouwen	5. Aanwijzen voorschriften gebieden	6. Opnemen EV in omgevingsvisie	7. Aansluiten op REV	9. Risico Communicatie	Totaal
De Vallei	2.128 uur ¹ à € 84,-- € 178.752								
Regio Nijmegen		2.000 uur (met 8.)	750 uur	250 uur	300 uur	300 uur			3.600 uur
Rivierland		4000 uur		200 uur	200 uur	600 uur	150 uur		5.150 uur ²
Flevoland, Gooi en Vecht streek									26.000 uur
Zuidoost Brabant	>600 uur	3.500 uur	?	150	40	400 uur per gemeente (21)			12.690 uur ³
Noord-Holland Noord	1500 uur						€ 16000 ⁴		
Brabant Noord	60.000 uur ⁵ Ruim € 6 miljoen ⁶								

1: Hier zitten de kosten die (mogelijk) aan de ODRN betaald moeten worden voor sommige categorieën bedrijven niet bij.

2: Dit zijn de begrote uren voor inzet OD. Uren gemeenten moeten nog begroot worden. Uren OD en gemeenten voor de onderdelen 1 en 9 moeten nog ingeschat worden.

3: Eerste globale inschatting van benodigde uren voor de onderdelen 1 t/m 6 is 12.690 uur voor inzet omgevingsdienst

4: Kosten softwarepakket voor automatisering omzetting

5: Inschatting op basis van kentallen uit de handreiking van de OD-NL

6: Inclusief de investering in ondersteunende software

Zeven omgevingsdiensten hebben een inschatting gemaakt van benodigde tijdsinzet en/of kosten. Deze inschatting verschilt sterk. Onduidelijk is, hoeveel uren er al besteed zijn en hoeveel er nog nodig zijn. Flevoland, Brabant Noord en Gooi en Vechtstreek hebben de tijdsinzet het hoogst ingeschat, maar moeten nog starten met de omzetting van het inrichtingenbestand en inventarisatie van risicovolle milieubelastende activiteiten. De andere omgevingsdiensten die een schatting hebben gemaakt van benodigde tijdsinzet zijn daarmee al verder gevorderd. Brabant Noord heeft de inschatting voor tijdsinzet gedaan aan de hand van de kentallen van de OD-NL. Zeeland heeft geen inschatting gemaakt van benodigde tijdsinzet, maar geeft aan dat met de 2 fte die er is voor externe veiligheid alle taken die voortvloeien uit de komst van de Omgevingswet niet uitgevoerd kunnen worden. Uitbreiding van fte's is noodzakelijk, maar die is alleen mogelijk als er structureel meer geld van het Rijk beschikbaar wordt gesteld.

Onduidelijk is ook voor welke kosten financiering is en voor welke kosten deze nog gezocht moet worden. Noord-Holland Noord bijvoorbeeld begroot het handmatig omzetten van inrichtingen op ca. 1500 uur, maar geeft aan hier zo spoedig mogelijk mee te beginnen. De semi-geautomatiseerde beoordeling wordt gelijktijdig ingezet waardoor de kosten en werklust ook beperkt kunnen worden.

Brabant Noord gebruikt middelen uit de Impulsgelden Omgevingsveiligheid voor de omzetting van inrichting naar milieubelastende activiteiten, maar de omgevingsdienst denkt dat die absoluut tekort zullen schieten. De ingeschatte kosten zijn dermate hoog, dat die niet zomaar door de deelnemers opgehoest kunnen worden. Er is

nog geen financiële dekking en de omgevingsdienst vraagt dringend om voor deze omvangrijke klus middelen beschikbaar te stellen.

Achttien omgevingsdiensten hebben geen inschatting gemaakt. Deze omgevingsdiensten hebben al een deel van de benodigde activiteiten uitgevoerd en/of gefinancierd gekregen. IJsselland geeft bijvoorbeeld aan, dat de financiën voor het aanpassen van het VTH-systeem geregeld zijn. Onduidelijk is of en voor welke activiteiten nog financiering nodig is voor deze omgevingsdiensten.

Conclusies

Zeven omgevingsdiensten hebben een inschatting gemaakt van benodigde tijdsinzet en/of kosten. Deze inschatting verschilt sterk. Onduidelijk is, hoeveel uren er al besteed zijn en hoeveel er nog nodig zijn. Onduidelijk is ook voor welke kosten financiering is en voor welke kosten deze nog gezocht moet worden.

Veel omgevingsdiensten hebben al een deel van de benodigde activiteiten uitgevoerd en/of gefinancierd gekregen.

12 Conclusies

13.1. Stand van zaken

Activiteit	Regio's																													
	Groningen	Fryske Uffieringstjinst Mijieu en Omjouwing	RUD Drenthe	Twente	Isselland	De Vallei	Regio Nijmegen	Achterhoek	Regio Arnhem	Rivierenland	Veluwe IJssel	Noord-Veluwe	Regio Utrecht	RUD Utrecht	Noord-Holland Noord	IJmond	Noordzeekanaalgebied	West-Holland	DCMR Milieudienst Rijnmond	Haaglanden	Midden-Holland	Zuid-Holland Zuid	Flevoland, Gooi, Vechtstreek	Zuidoost-Brabant	Brabant-Noord	Midden- en West-Brabant	RUD Limburg-Noord	RUD Zuid-Limburg	Zeeland	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	
1 Omzetting in mba	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
2 Inventarisatie mba	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
3 Aandachtsgebieden	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
4 Aansluiting REV	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
6 Zeer kwetsbare geb.	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
7 Voorschriftengebied	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
8 EV omgevingsvisie	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
9 Risicocommunicatie	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■

Er is een groot verschil in de stand van zaken bij de verschillende omgevingsdiensten. Een deel van de omgevingsdiensten heeft veel acties nog niet gestart, een ander deel is hier al veel verder gevorderd mee. Vooral voor de (handmatige) inventarisatie van nieuwe milieubelastende activiteiten en de daarmee samenhangende aanlevering van data aan het REV moet nog veel gebeuren.

13.2. Gegevens over de milieubelastende activiteiten in het juiste format

Voor het aanleveren van data aan het REV moeten de benodigde gegevens over de milieubelastende activiteiten beschikbaar zijn in het juiste format, zoals omschreven in het Informatiemodel. Hiervoor moeten de inrichtingen omgezet zijn naar milieubelastende activiteiten en de omzetting van het RRGs naar het REV gecontroleerd en aangevuld zijn. De aandachtsgebieden en de nieuwe onder de Omgevingswet vallende risicovolle milieubelastende activiteiten moeten toegevoegd worden.

Omzetten inrichtingenbestand naar activiteitenbestand

Ruim de helft van de omgevingsdiensten is al begonnen en ruim een kwart is al ver gevorderd met de omzetting van inrichtingen in milieubelastende activiteiten. Een aantal omgevingsdiensten kan op basis van het huidige VTH- of zaaksysteem, met behulp van tabellen of tools de inrichtingen omzetten. Met tools zijn wisselende ervaringen. In de meeste gevallen moet het VTH- of zaaksysteem eerst softwarematig aangepast worden voordat de inrichtingen omgezet kunnen worden.

Voor de meer complexe inrichtingen is meer (dossier)onderzoek nodig voordat ze omgezet kunnen worden. Afhankelijk van het aantal inrichtingen kan dit erg veel tijd kosten. Een aantal omgevingsdiensten ontwikkelt een strategie voor deze meer handmatige omzetting en pleit er voor om prioriteit te geven aan de milieubelastende activiteiten met grotere milieurisico's en die met minder risico's naar achteren te schuiven en mee te nemen bij reguliere controles en meldingen.

Omgevingsdiensten geven aan dat het controleren van de geconverteerde gegevens uit het Risico Register Gevaarlijke Stoffen (RRGS) met de zogenoemde BGM (bevoegd gezag module), veel werk en tijd kost.

Nieuwe risicovolle milieubelastende activiteiten

Het verzamelen van benodigde gegevens over de nieuwe milieubelastende activiteiten, waarvan de drempelwaarde is verlaagd, kost veel tijd vooral vanwege de grote aantallen kleine propaantanks en gasdrukregelstations. Twee omgevingsdiensten zijn hier al wel ver gevorderd mee bijvoorbeeld door met luchtfoto's, vergunningen en meldingen de gegevens van propaantanks te verzamelen. Andere omgevingsdiensten gaan uittesten of satellietbeelden en algoritmes hiervoor gebruikt kunnen worden. Dit sluit aan bij het landelijk traject van Cluster 5, waarbij verschillende methoden om gegevens over de propaantanks te verzamelen geïnventariseerd en uitgetest gaan worden.

Gepleit wordt ook voor een landelijke inventarisatie van de gasdrukmeet en -regelstations binnen Cluster 5. Er loopt hiervoor een IPO-IHEV traject om benodigde gegevens aan te laten leveren door de netbeheerders.

Aandachtsgebieden

Het ministerie van IenW heeft de grootte van aandachtsgebieden laten berekenen, maar voor een groot deel van de risicovolle activiteiten kon dit niet door het ontbreken van gegevens. Het merendeel van de omgevingsdiensten heeft de vaste en de berekende aandachtsgebieden geïnventariseerd. Mogelijk wordt de rekenmethode aangepast en moeten de berekende aandachtsgebieden herberekend worden. Voorgesteld wordt om deze herberekeningen via een landelijk project binnen het ministerie IenW Cluster 5 uit te (laten) voeren. Een probleem vormen de aandachtsgebieden van de kleine propaantanks. Deze kunnen pas, aan de hand van het Bkl bijlage VII, bepaald worden als de inhoud van de tank en het aantal propaanleveringen bekend zijn.

13.3. Aansluiten op het REV

Verschillende omgevingsdiensten geven aan nog geen formele opdracht van gemeenten te hebben gekregen voor aanleveren van data aan het REV.

Driekwart van de omgevingsdiensten is begonnen of al ver gevorderd met de aanpassing van het VTH-systeem om de data in het juiste format via een API aan te kunnen aanleveren aan het REV. Omgevingsdiensten die hetzelfde VTH-systeem gebruiken werken hier gezamenlijk aan met de softwareleverancier. Genoemde einddata voor de aansluiting op het REV liggen tussen juli 2022 en 2025. Zorgen zijn er over de complexiteit en tijdsinzet bij gebruik van de uploadmodule in geval aanleveren via een API nog niet mogelijk is.

13.4. Zeer kwetsbare gebouwen, voorschriftengebieden en omgevingsvisie

Inventarisatie zeer kwetsbare gebouwen binnen aandachtsgebieden

De inventarisatie van de zeer kwetsbare gebouwen is een taak voor gemeenten. De meeste gemeenten zijn nog niet begonnen of zijn alleen voorbereidingen aan het treffen voor de inventarisatie. Omgevingsdiensten ondersteunen gemeenten hiermee.

Twee omgevingsdiensten zijn al ver gevorderd met de inventarisatie en hebben data uit de Signaleringskaart en bestemmingsplannen gehaald en gecontroleerd. Andere omgevingsdiensten gaan ook data uit de Signaleringskaart of het ISOR halen. Deze data moeten worden gecontroleerd, omdat ze niet altijd volledig, juist of actueel is.

Gepleit wordt voor een landelijke inventarisatie vanuit Cluster 5 van zeer kwetsbare gebouwen, bijvoorbeeld op basis van de BAG. Hierin ontbreken wel de planologische, maar (nog) niet gerealiseerde gebouwen.

Aanwijzen voorschriftengebieden binnen aandachtsgebieden waar zeer kwetsbare gebouwen zijn toegelaten

Het aanwijzen van voorschriftengebieden in een omgevingsplan is ook een zaak voor de gemeenten. Veel gemeenten zijn hier nog niet aan toegekomen, omdat de aandachtsgebieden en de locatie van zeer kwetsbare (geprojecteerde) gebouwen nog niet (volledig) zijn vastgesteld. Voor het aanwijzen van voorschriftengebieden moeten gemeenten eerst nog beleidskeuzes maken en een beleidskader opstellen. Maar er leven nog veel vragen: hoe moeten ze kiezen om welke gebieden aan te wijzen en wat zijn de consequenties? Verschillende omgevingsdiensten ondersteunen gemeenten hiermee, bijvoorbeeld met een handleiding, tools of een pilot.

Gepleit wordt om landelijk, bijvoorbeeld binnen Cluster 5, kennis en voorbeelden hierover op te bouwen en te delen.

Opnemen omgevingsveiligheidsbeleid in de omgevingsvisie

De meeste gemeenten zijn bezig om omgevingsveiligheidsbeleid op te nemen in de omgevingsvisie. Verschillende omgevingsdiensten ondersteunen gemeenten hiermee door het analyseren en in beeld brengen van omgevingsveiligheidsrisico's. Het wordt lastig gevonden om externe veiligheid heel concreet in de omgevingsvisie aan de orde te laten komen door het hoge abstractieniveau van de omgevingsvisie.

13.5. Risicocommunicatie

Gemeenten zijn nog niet bezig met risicocommunicatie. Behoefte is er aan landelijke uniforme teksten en uitleg over omgevingsveiligheidsaspecten en handelingsperspectieven, zoals die worden opgenomen in de Atlas Leefomgeving. Ook aan algemene duiding van aandachtsgebieden is behoefte. Hiervoor kan het rapport van Oostkracht 10 over communicatie binnen aandachtsgebieden nuttig zijn.

13.6. Tijdsinzet en kosten

De inschatting dat een aantal omgevingsdiensten heeft gemaakt van benodigde tijdsinzet en/of kosten verschilt sterk. Onduidelijk is, hoeveel uren er al besteed zijn en hoeveel er nog nodig zijn. Onduidelijk is ook voor welke kosten financiering is en voor welke kosten deze nog gezocht moet worden. Veel omgevingsdiensten hebben al een deel van de benodigde activiteiten uitgevoerd en/of gefinancierd gekregen.

13 Aanbevelingen

Aanbevelingen worden gedaan om de verzameling van de data in het juiste format, de aansluiting op het REV en de toepassing van onder de Omgevingswet geïntroduceerde instrumenten te ondersteunen en versnellen. De aanbevelingen zijn soms gericht op individuele omgevingsdiensten en soms bijvoorbeeld op OD-NL, het ministerie van IenW, de VNG of een combinatie van deze instanties. Zoveel mogelijk zal bij de aanbeveling aangegeven worden wie er in eerste instantie voor aan de lat staat. In veel gevallen zal dat op voorhand nog niet duidelijk zijn. Geadviseerd wordt om bij elke aanbeveling met de bovengenoemde instanties te overleggen en af te spreken of deze opgepakt wordt en zo ja, wie daarin het voortouw neemt en welke partijen daarbij betrokken worden.

Algemeen

1. Verzamel, deel en gebruik de ervaring en kennis van de omgevingsdiensten om de aansluiting op het REV te ondersteunen en te versnellen – OD-NL

Er is een groot verschil in vorderingen van de omgevingsdiensten met de verzameling van de benodigde data en de aansluiting op het REV. Gebruik de kennis en ervaring van omgevingsdiensten die al verder gevorderd zijn om de verzameling van data en de aansluiting op het REV bij minder ver gevorderde omgevingsdiensten te ondersteunen en te versnellen.

2. Maak gebruik van landelijke trajecten, waarin data, kennis en ervaring wordt verzameld – Omgevingsdiensten

Er lopen verschillende landelijke trajecten om data, kennis en ervaring te verzamelen. Voorbeelden hiervan zijn de conversie uit het RRGs naar het REV, methoden inventariseren en uittesten om data te verzamelen van risicovolle milieubelastende activiteiten die niet in het RRGs zijn geregistreerd en het samenstellen van een basiskaart met kwetsbare gebouwen.

Omzetten inrichtingenbestand naar activiteitenbestand

3. Gebruik de BGM-module als basis voor de omzetting van inrichtingen – Omgevingsdiensten

De gegevens uit het RRGs, ook die van de meer complexe inrichtingen, worden door het zogenoemde IenW-REV-team geconverteerd naar het REV. Met de BGM-module zijn de uit het RRGs geconverteerde gegevens in te zien en ook te valideren en aan te vullen.

4. Inventariseer en wissel de ervaring uit met de tabellen en tools om informatie van inrichtingen semiautomatisch om te zetten naar milieubelastende activiteiten – Omgevingsdiensten, OD-NL

Een aantal omgevingsdiensten (Noordzeekanaalgebied, DCMR, Regio Nijmegen) kan het huidige VTH systeem gebruiken en met tabellen en tools vergunningsinformatie van een deel van de inrichtingen semiautomatisch omzetten in milieubelastende activiteiten, zodat aangesloten kan worden op het REV. Brabant-Noord heeft vooralsnog geen bevredigende resultaten met de tool VIA.

5. Inventariseer en deel strategieën voor de meer handmatige omzetting van inrichtingen naar milieubelastende activiteiten – OD-NL

Voor de meer complexe inrichtingen is (dossier)onderzoek nodig voordat deze omgezet kunnen worden. Afhankelijk van het aantal inrichtingen kan dit erg veel tijd kosten. Een strategie ontwikkelen voor deze meer handmatige omzetting van inrichtingen op basis van omgevingsrisico, zoals Brabant-Noord en Zuid-Holland Zuid hebben gedaan, kan nuttig zijn.

Inventarisatie nieuwe risicovolle milieubelastende activiteiten

6. **Ondersteun vanuit Cluster 5 het landelijk traject met netbeheerders voor verzameling van gegevens over gasdrukmeet- en regelstations en betrek de al door omgevingsdiensten verzamelde gegevens – Ministerie van IenW**

In elk geval heeft Rivierenland al de gegevens over de gasstations verzameld op basis van actuele luchtfoto's, verleende vergunningen en meldingen. Nadere gegevens zijn verzameld conform het relevante informatiemodel.

7. **Inventariseer de methoden voor en ervaringen met het verzamelen van gegevens van propaantanks van omgevingsdiensten en maak hier een landelijk project van – Ministerie van IenW**

Vooraf de verzameling van de gegevens over de grote aantallen kleine propaantanks (zoals locatie, eigenaar, tankinhoud en propaanlevering) levert problemen op en kost veel tijd. Vanuit Cluster 5 gaan verschillende methoden voor verzameling van de gegevens geïnventariseerd en uitgetest worden. Rivierenland heeft ervaring met het gebruik van luchtfoto's en Noord-Holland Noord gaat met andere omgevingsdiensten methoden uittesten, zoals satellietbeelden en algoritmes. Betrek deze ervaring bij het landelijk traject.

Aandachtsgebieden

8. **Laat zo spoedig mogelijk de aandachtsgebieden berekenen- Bevoegd gezag, Omgevingsdiensten, OD-NL**

Het ministerie van IenW heeft de afgelopen twee jaar aandachtsgebieden laten berekenen van door omgevingsdiensten aangemelde risicovolle activiteiten. Voor 241 bedrijven/activiteiten was dit niet mogelijk omdat de benodigde informatie niet was aangeleverd door de omgevingsdienst/bevoegd gezag. Een aantal omgevingsdiensten is nog niet of net begonnen met de inventarisatie van aandachtsgebieden. Met aandachtsgebieden wordt op een nieuwe manier omgegaan met het groepsrisico. Aandachtsgebieden zijn belangrijk voor gebiedsontwikkeling en omgevingsplannen. Bij vergunningverlening voor risicovolle bedrijven en (beperkt, zeer) kwetsbare gebouwen moet rekening gehouden worden met de ligging van de aandachtsgebieden. Het is daarom belangrijk dat zodra de Omgevingswet in werking treedt de aandachtsgebieden van alle risicovolle milieubelastende activiteiten bij het bevoegd gezag bekend zijn.

9. **Laat, indien herberekeningen van aandachtsgebieden noodzakelijk is, deze op korte termijn uitvoeren, gefaciliteerd door het ministerie van IenW, mogelijk vanuit Cluster 5 – Ministerie van IenW**

Het ministerie van IenW heeft de aandachtsgebieden laten berekenen voor 475 door omgevingsdiensten aangemelde bedrijven. Sommige berekeningen leverden onrealistisch lijkende grote aandachtsgebieden op. Momenteel bekijkt een werkgroep aandachtsgebieden hiernaar. Mogelijk zijn er herberekeningen nodig van een aantal van deze aandachtsgebieden.

Aansluiten op het REV

10. **Verleen opdracht aan de omgevingsdiensten voor aanlevering van data aan het REV – Gemeenten, provincies**

Verschillende omgevingsdiensten geven aan nog geen formele opdracht van gemeenten te hebben gekregen voor aanleveren van data aan het REV. Deze opdracht is voor omgevingsdiensten voorwaarde om subsidie te krijgen vanuit de Meerjarenaanpak Cluster 5 om de data in de Bevoegd Gezag Module te valideren.

11. **Verzamel landelijk de ervaring en kennis over de benodigde aanpassingen aan het VTH-systeem en wissel deze uit – OD-NL**

Veel omgevingsdiensten moeten het VTH-systeem aanpassen om data in het geschikte format via een API aan te kunnen leveren aan het REV. Een drietal groepen van omgevingsdiensten gebruikt hetzelfde VTH-systeem en werkt gezamenlijk met hun softwareleverancier aan aanpassing van het systeem. Andere omgevingsdiensten gebruiken een ander VTH-systeem.

12. Ga de ervaringen met het gebruik van de uploadmodule na, breng zonodig verbeteringen aan, geef advies en communiceer over de resultaten – Ministerie van IenW
Als het VTH-systeem nog niet via een API gegevens kan aanleveren kan gebruik gemaakt worden van een uploadmodule. Er zijn zorgen over de complexiteit hiervan en de benodigde tijdsinzet.

Inventarisatie zeer kwetsbare gebouwen

13. Maak gebruik van de landelijke basiskaart van (zeer) kwetsbare gebouwen – Omgevingsdiensten
Gepleit wordt voor een landelijke inventarisatie vanuit Cluster 5 van zeer kwetsbare gebouwen, bijvoorbeeld op basis van de BAG. In de BAG zijn echter de zeer kwetsbare gebouwen, die wel planologisch mogelijk zijn maar (nog) niet gerealiseerd, niet aanwezig. Vanuit het rijk wordt al gewerkt aan een landelijke basiskaart voor (zeer) kwetsbare gebouwen. Het ministerie van Justitie en Veiligheid heeft het Instituut voor Fysieke Veiligheid (IFV) hiervoor opdracht gegeven. Voor de basiskaart worden data samengevoegd uit het ISOR, de basisregistraties (BAG en Handelsregister) en andere registers (voor ziekenhuizen, kinderdagverblijven enz.). De basiskaart zal worden aangeboden aan bevoegd gezag via de Bevoegd Gezag Module voor validatie en eventuele aanpassing.

Aanwijzen voorschriftengebieden en omgevingsveiligheidsbeleid in omgevingsvisie

14. Verzamel en deel handleidingen, tools en voorbeelden over hoe ambities te formuleren en omgevingsveiligheid in beeld te brengen voor de omgevingsvisie – VNG, OD-NL
Sommige omgevingsdiensten vinden het vanwege het abstracte gehalte in de omgevingsvisie lastig externe veiligheid daarin op te nemen. Enkele omgevingsdiensten hebben gemeenten ondersteund bij het opstellen van beleidsuitgangspunten en ambities in de omgevingsvisie en het omgevingsplan. Samen met gemeenten zijn handleidingen en tools ontwikkeld en omgevingsanalyses uitgevoerd en in beeld gebracht met viewers/kaarten en geo-informatie.
15. Verzamel kennis, voorbeelden, handleidingen en tools over hoe concrete regels in het omgevingsplan uitgewerkt kunnen worden en hoe voorschriftengebieden toe te wijzen zijn en deel deze – VNG, OD-NL
Het uitwerken van concrete regels in het omgevingsplan wordt door gemeenten als complex ervaren. Voor het aanwijzen van voorschriftengebieden moeten gemeenten eerst beleidskeuzes maken, maar er zijn nog veel vragen over hoe ze deze gebieden moeten kiezen en wat de consequenties zijn. Enkele omgevingsdiensten ondersteunen gemeenten hierbij door het uitvoeren van pilots en het ontwikkelen van handleidingen en tools. Verzamel kennis, voorbeelden, handleidingen en tools over hoe concrete regels in het omgevingsplan uit te werken en voorschriftengebieden toe te wijzen en deel deze bijvoorbeeld op de website van het Informatiepunt Leefomgeving⁵. Kennis kan ook gedeeld worden door gebruik te maken van de bestaande netwerken zoals Landelijk Platform Veilige Leefomgeving of de kennistafel Aandachtsgebieden. Beide zijn onderdeel van Cluster 3. Ook kan deze informatie mogelijk opgenomen worden in het Handboek Omgevingsveiligheid⁶ of de Maatregelenwiki Omgevingsveiligheid⁷.

Risicocommunicatie

16. Ga na of de informatie over omgevingsveiligheid op de website van het REV en Atlas Leefomgeving voldoende is. Verzamel en deel voorbeelden en handleidingen over risicocommunicatie – Ministerie van IenW, VNG, OD-NL
Behoeft er informatie over omgevingsveiligheidsaspecten, handelingsperspectieven en de duiding van aandachtsgebieden. Op de website van het REV is daar informatie over te vinden. Op de Atlas Leefomgeving zal na inwerkingtreden van de Omgevingswet generieke informatie over aandachtsgebieden

⁵ Informatiepunt Leefomgeving (<https://iplo.nl/thema/externe-veiligheid/>)

⁶ Handboek Omgevingsveiligheid (<https://omgevingsveiligheid.rivm.nl/handboek-omgevingsveiligheid>)

⁷ Maatregelenwiki Omgevingsveiligheid <https://maatregelenwiki.nl/>

gegeven worden. Ga na of deze informatie voldoende is. Verzamel en deel in elk geval voorbeelden en handleidingen, zoals het rapport van Oostkracht 10 over communicatie binnen aandachtsgebieden.